został ... Arcybractwa wszystkiey

Przez Oyca Wykonanym ... Józefa ... Pro

że się jego godney pamięci dobremu

e Dozgonny [illegible] ... zyciel

[illegible] ... ciry P...

przy
wanie
polec
rost

Smeß 100
1000.

C. F. R.

PUGNA SPIRITUALIS.

SIVE

TRACTATUS

DE PERFECTIONE VITÆ CHRISTIANÆ

OLIM EX HISPANICO IDIOMATE VARIIS LINGUIS REDDITUS.

REIMPRESSUM

CRACOVIÆ

TYPIS SEMINARII EPISCOPA: ACADEMICI DIÆCE: A. D. 1780.

APPROBATIO

Librum hunc ad conſequendam Chriſtianæ vitæ perfectionem apprime utilem jam cæteris Typis evulgatum dignum, qui rurſus pro communi omnium commodo lucem publicam adſpiciat cenſeo

M. JOSEPHUS PUTANOWICZ S. Thæ. Dr. & Pfr. Canonicus Cath: Plocen: Coll: SS. OO. Præpoſitus Librorum Cenſor.
mpp.

Datt: Crac: in Coll: Majori Die 7. Martii A. 1780.

PUGNA SPIRITUALIS.
SIVE
DE PERFECTIONE VITÆ CHRISTIANÆ.

Caput I.
Quibus in rebus perfectio Christiana consistat: & de quatuor ad eam obtinendam necessarijs.

Dilecte in Christo fili: si tibi curæ ac cordi est, sublimitatem Christianæ perfectonis assequi: ac cum Domino DEO tuo uniti, unusque cum eo spiritus effici (quo sanè nec utilius, neque præ-

ſtarius diviniusq; ab homine quicquam fieri excogitarique poteſt) ſcire te ante omnia oportet, quibus in rebus perfecta ſpiritualis vita conſiſtat.

Sunt enim non nulli, qui horum consideratione debita neglecta arbitrantur perfectionem hanc potiſsimum consiſtere in auſteritate vitæ, hoc eſt carnis caſtigationibus, usu ciliciorum, ieiunijs, vigilijs, horumque similibus, aſperis exercitijs, afflictionibusque corporis.

Alij vero, præſertim fœminæ, leviter sibi persvadent, se in perfectione iſta ſpirituali plurimum profeciſse, si multas quotidie preces recitent, Miſsas plures audiant, frequenter confiteantur, ſacramq; Communionem accipiant.

Sunt

Sunt & alij non pauci, & inter hos etiam quidam Religiosi, in claustris degentes qui perfectionem hanc arbitrantur consistere in choro frequentando, in regularis silentij custodia, vita solitaria, reformata regulari disciplina, itaque alius in illo, alius in alio istiusmodi pio exteriori exercitio eam constituit: longè aliter quam se res habet. Tametsi enim exercitia illa exteriora pia, multum ad istam spiritualem perfectionem iuvent; non est tamen ea tota in istorum observatione constituta. Conferunt sine dubio ea exercitia, ut iisdem se prudenter occupans, facilius obtineat gratiam Spiritus sancti ad superandam fragilitatem carnis suæ. Sed & muniunt hominem, argumentumque ei præstant adversus

insidias atque incursus communis, infestissimique hostis nostri, ac tandem etiam prosunt ad multa pietatis opera faciliùs feliciusque præstanda; præsertim Tyronibus seu Novitijs in hac spirituali palæstra.

Quinetiam iam exercitatis & confirmatis in illa spirituali palæstra, afferunt fructus spiritus multiplices; qui corpus suum propterea affligunt quòd DEUM creatorem suum eo offenderunt: & ut illud ad servitium DEI adsuefaciant, Silent, etiam atque in solitudine vivunt, ut omnem peccandi occasionem devitent, & absque mundi hujus impedimentis tranquillius, feliciusque meditationibus cælestibus vacare possint. Ad hæc devoti & attenti sunt in divinis officijs, exercent

se

se frequenter in operibus charitatis, in precibus, & frequenti sacra Communinione; non aliam ob causam, quàm ob honorem ac gloriam divinæ Majestatis, & ut per sanctam charitatem Domino Deo suo uniri valeant.

Qui verò in istiusmodi exterioribus exercitijs quiescunt, in iisque suum finem constituunt; sæpè labuntur in gravia pericula salutis suæ: non quidem propter ipsa exercitia exteriora (quæ suaptè natura bona sunt & plurimorum sanctorum exemplis comendata:) sed quod duntaxat attenti sint ad ista exteriora exercitia; hominem autem suum interiorem sinant naturalibus suis affectibus indulgere, & diaboli laqueis innecti. Nam ubi malignus ille hostis eos videt

in talibus exercitijs à recta via aberrare; non solum finit eos in ijsdem quietè, ac cum iucunditate quadam pergere: sed & habenas eis laxat; ut videantur sibi iamiam velut in delicijs Paradisi (quas pro vana sua persvasione leviter imaginantur ac fingunt) obambulare, Deumque in seipsis loquentem audire. Unde & in meditationibus suis curiosis atque profundis absorpti tantam quandoque svavitatem, iucunditatemque experiuntur, ut se putent à mundo, omnibusque creaturis sejunctos, & velut extra se in tertium usque cælum raptos.

Sed quàm graviter hi omnes semet decipiant, quamque longè à vera perfectione aberrent; ex reliquâ ipsorum vita haud diffi-

culter poteſt iudicari. Sunt enim ut plurimum homines ſingulares curioſi, & in vitam, moreſque aliorum oculati cenſores, contraque eorumdem facta, murmurantes. Et cum ipſis aliquid errati obiicitur; vel à ſolitis ſuis exercitijs (quæ ex arida potiſſimum conſvetudine factitant) nonnihil impediuntur: aut ordinaria eis communio negatur; confeſtim videris eos iracundia incenſos, inquietos, deſperabundos.

Quid si etiam Deus (ut eos ad veram ſui cognitionem reducat) infirmitatem aut tribulationem quampiam eis immittat aut obvenire permittat (huiusmodi enim nunquam nisi divina annuente voluntate cuiquam contingunt, & ſunt quaſi lydius lapis quo fidelitatem ſervorum ſuo-

rum, Deus probare solet) mox deprehendere licebit, quam falso in suis exercitijs corporalibus nitantur fundamento, quam corrupta habeant viscera quantaq; in eis lateat superbia. Nolunt enim suã voluntatem, in omnis generis eventis, prosperis pariter & adversis, promptè resignare, nec seipsos sub potenti manu Dei humiliare: Nedum ad humilis at que afflicti eius filij exemplum se omnibus etiam creaturis humiliter subijciant, inimicos suos ut veros amicos, æstimantes & ut divinæ bonitatis instrumenta, cooperatoresque salutis ac veræ reformationis, mortificationisque ipsorum, colentes. Quod sanè evidens indicium est, gravissimi in quo versantur periculi. Corrupti enim sunt oculi mentis ipsorum, ut

ut videntes opera ſua exteriora (etiam si bona) mox neſcio quos perfectionis gradus sibi arrogent: indeque in ſuperbiam lapsi, alios temerè iudicent atque deſpiciant, nec eſt qui eos ad ſanam mentem reducat, nisi Deus eorum corda fortiter feriat, mentiſque tenebras lumine ſuæ claritatis diſpellat, ut laqueos quibus innexi ſunt, conſpicientes, effugium quærere poſſint: Faciliùs namque convertatur magnus peccator manifeſtus, quam ſimulatus iuſtus qui pallio virtutis latentem iniquitatem celat.

Vides ergo, dilecte fili, ſatis manifeſtè: perfectionem ſpiritualem in prædictis operibus ac perſvaſionibus nullatenus conſiſtere. Scias autem in nulla re alia eam positam, quam in vera

cognitione ineffabilis bonitatis & magnitudinis divinæ: & in nostræ vilitatis, miseriæ, nullitatis, affectumque nostrorum naturalium ad omnem malitiam proclivium, vera agnitione: Itemq; in vero odio nostrarum personarum, & amore Dei: tandemque in nostræ propriæ voluntatis absoluta abnegatione, eiusdemque in divinam voluntatem resignatione. Scilicet ut homo se totum, non solum omnipotenti Deo, sed & propter ipsum omni etiam creaturæ subijciat: & hoc nullam aliam ob causam, quam ut faciat, quod placitum est coram Deo; cuius Majestati ut ab omnibus purè serviatur, omnisque ho. nor laus & gloria tribuatur, longè dignissimum est.

Hæc est abnegatio illa, quam

quam Salvator noſter Chriſtus ſæpius inculcavit. Hæc eſt illa vera obedientia, ad quam Dei filius, verbo & exemplo, ſuos fideles ſervos invitat ac dirigit. Hæc eſt deſiderabilis Crux, quam fideles ſervi humeris ſuis imponere, & ſic Chriſtum Dominum ſuum ſequi debent. Hæc illa dilectio, quam Dominus noſter toti mundo, diſcipuliſque ſuis ut amicis & filijs, tam frequenter & præcipuè poſt noviſſimam Cœnam, pedumque lotionem, seriò demandavit.

Itaque dilecte fili, ſi ſublimitatem tantæ perfectionis volueris aſſequi; vim tibi facias oportet: & ſtudeas teipſum in omnibus affectibus tuis, tam levioribus, quam gravioribus, ſemper vincere, animumq; tuum ad hanc pugnam di-

ligenter instruere atque armare. Etenim corona huius certaminis, nulli datur, nisi legitimè ac strenuè certaverit.

Sicut enim inter omnia certamina hoc (de quo agimus) maximum ac difficilimum est: ita & victoria ex eo reportata longè gloriosissima gratissimaque Deo est: adeò ut si inordinatos tuos affectus, etiam sævissimos, superaveris, conculcaveris, mortificaveris, excideris; multò gratius obsequium Deo præstiturus sis, quam si eis nenlectis ultro teipsum usque ad sangvinem flagelles, vel more antiquorum arctissimè ieiunes, aut multa infidelium vel peccatorum millia, ad fidem Christi; pœnitentiamque convertas: Tametsi enim Dominus Deus noster, conversionem anima-

animarum plus amat, quam propriæ voluntatis tuæ in levioribus rebus abrenuntiationem; nihilominus hoc te ſolum ac præcipuè velle agereque oportet, quod ipſe abs te vult fieri. Atque ſine dubio plus Deo placebis ſi teipſum in mortificotione tuorum affectum feriò occupes; quam ſi eum inordinato aliquo affectu, etiam ingentia, ac quanta fieri poſsunt negotia, præſtes.

Cum ergo, dilecte fili, intelligas quibus in rebus perfectio Chriſtiana conſiſtat: & quod ad eamdem obtinendam te in continua ac gravi pugna ſemper victorem eſſe opporteat. Par eſt ut tanquam ſtrenuus miles Chriſtianus te quatuor rebus veluti armis neceſſarijs munias quibus in hac ſpirituali palæſtra victor evadas.

Scil. { 1. Diffidentia de teipso.
2. Confidentia in Deo.
3. Jugis exercitatio.
4. Devota oratio.

De quibus armis, auxiliante Deo, deinceps ordine, breviterque tractabimus.

CAPUT II.

De diffidentia suiipsius.

DIffidentiam tuiipsius, tribus medijs tibi comparare poteris: quorum primum, ut agnoscas, verè intimeque consideres extremam vilitatem ac miseriam tuam: simulque apud te certò statuas, nihil prorsus te boni ex teipso facere unquam posse Etenim homo ad faciendum opus bonum

ac

ac meritorium apud Deum, ex ſeipſo, non aliter impeditus eſt (ut ita dicam) atque grandis lapis ad motum ſurſum. Et eandem prope inclinationem habet homo ad malum, quam grandis lapis deorſum ad terram.

Alterum medium eſt,ut hanc tui diffidentiam, quoniam ſolius Dei donum eſt, humilibus & ardentibus precibus ad ipſo efflagites. Sed prius apud te ſtatuas vereque agnoſcas oportet, te eadem prorſus deſtitutum eſſe; nec umquam per teipſum eam poſſe acquirere; ut ſic totus nudus, fide conſtanti ad Deum accedas: beneque ſperes ipſum orationem tuam benignè exauditurum, & quam optas tuiipſius diſfidentiam, copioſè largiturum. Oportet tamen orationem hanc

de

de die in diem fieri ardentiorem: atque in eadem perſeverando æquanimiter expectare, donec divinæ providentiæ placitum ſit, iſtam tibi tuijpsius diffidentiæ gratiam clementer tribuere. Hoc si feceris, nihil dubites, eam te aliquando conſequuturum.

Tertium medium, ut ſi quandoque lapſus fueris in peccatum, protinus mentis tuæ oculos, ad iam dictam vilitatem, miſeriam, & ad faciendum bonum impotentiam tuam convertas. Nisi enim eam intimé in te agnoſcas, ſinceréque conſitearis, numquam à lapsibus ſecurus eris.

Quicumque enim ſe cum increata veritate uniri deſiderat, huic ſuijpsius vera intimaque cognitio omninò eſt neceſſaria. Deus quippe homines ſuperbos ac præ-

præſumptuoſos finit quandoque in grave aliquod peccatum incidere; ut ad propriam vilitatem, fragilitatemque ſuam agnoſcendam eos flectat ac deprimat. Et quantò cuiuſque ſuperbia maior minorúe fuerit, tantò graviùs etiam aut leviùs eum Deus labi permittit: uſque adeò, ut ſi nulla in homine ſuperbia (ſicut in Deipara Virgine MARIA) eſſet, nunquam eum Deus in peccatum labi permitteret.

Propterea mox ubi in peccatum aliquod lapſus fueris, feſtina cogitationibus tuis ad humilem agnitionem tuijpſius, & ardentibus precibus inceſsanter Domino Deo tuo ſupplica, ut verum tuæ menti lumen infundat, ad agnoſcendam infirmitatem, miſeriamque tuam: ſic te dein-

ceps

ceps à gravioribus lapsibus benignè servare atque defendere dignabitur.

CAPUT III.

De confidentia in Deo.

Est quidem in hac pugna spirituali, diffidentia sui ipsius vehementer necessaria, & longè utilissima, ut dictum est: nihilominus si ea sola instructi in aciem ingressi fuerimus; mox aut victi succumbemus, aut turpi fuga elabendum erit. Quamobrem suscepta tuiipsius diffidentia, mox ad Dominum Deum tuum confugias, & pia cōfidentia ipsi supplicans, omne bonum & auxilium ab eo patienter expecta. Qua in re etiam tria te servare oportet.

Primò

Primò namque auxilium tale ab ipsius Domini tui summa majestate humilibus ardentibusque precibus instanter petendum est.

1. Deinde frequenter oculos mentis tuæ ad ipsum convertens, intimè contemplaberis eius omnipotentiam, infinitamque Sapientiam: ut cui nec impossibile quidquam sit, neque grave: Cuius bonitas immensa ac interminabilis, quæ ineffabili desiderio semper parata ac prompta est, cuncta nobis copiosè largiendi, quæ ad spiritualem vitam, atque ad victoriam ab hostibus reportandam, sint necessaria & utilia.

Quomodo enim fiet, ut divinus ille ac optimus Pastor, qui post perditam ovem, totos tri-

gita

ginta tres annos anxietate maxima cucurrit: eamque magnis, multisque clamoribus usque ad raucedinem, ad se revocavit: itemque per salebrosam ac spinosam viam ita quæsivit, ut sangvinem etiam suum propterea fundere, vitamque amittere debuerit: quomodo fiet, inquam, ut is benignissimus Pastor, suos misericordes oculos, ab ove illa perdita iam ad ipsum clamante, Pastoremque suum anxiè quærente, avertat auresue suas benignas ad eius clamorem obturet. Quomodo, quæso, promissionis suæ oblivisci poterit, ut eam non suscipiat in humeros suos, festumque exultationis cum Angelis suis in cælis. super ea reducta non celebret?

Aut quis umquam credat, Domi-

Dominum Deum noſtrum, qui magno desiderio cupit habitare in cordibus noſtris, in iiſque nobiſcum convivari: & ad diſtribuendos ſuos cæleſtes theſauros, ianuam cordis noſtri continuo pulſat: eum. velle aures ſuas occludere, ſuumque acceſſum negare, tunc cum homo iam cor ſuum ipsi aperit, ipſumque ad convivandum in eo, humillimè ac enixiſſimè invitat?

Tertió ad acquirendam confidentiam in Deo ſolo, requiritur frequens meditatio veritatis ſacrarum Scripturarum: quæ multis in locis manifeſtiſſimè nobis teſtantur, quòd confidentes in Domino Deo noſtro, numquam confuſi sint.

Eſt præterea adhuc modus

alius

alius, quo & suiipsius diffidentiam, & in solo Deo confidentiam homo potest acquirerè: Scilicet, ut in omnibus operibus tuis, priusquam aliquod incipias, teipsum cogitationibus tuis ad considerationem tum fragilitatis tuæ, tum omnipotentiæ bonitatisque Dei convertas: dein operari incipias.

Hunc ordinem nisi in operibus tuis diligenter observaveris, sæpè deprehendes te deceptum, cùm putares te cum magna in Deum confidentia opus suscepisse. Quia præsumptio atque superbia tantopere adhærent ac infixæ sunt homini, ut in tota vita sua ab ijsdem vix expurgari valeat. Sic ergo actiones tuas ordinabis, ut consideratio fragilitatis, vilitatisque tuæ,

tuæ, ſimul & divinæ omnipotentiæ, ad te iuvandum promptiſſimæ. opus ipſum antecedat.

Præterea attende ſedulò ne te ipſum decipias: ſæpe enim tibi videbitur, te diffidentiam tui-ipſius & confidentiam in Deo iam aſſecutum eſſe: cùm tamen adhuc longè aliter affectus ſis. Quod ex tui animi motibus, ſi quandoque labaris, facile cognoſces. Nam ſi lapſus, in te triſtitiam ac inquietudinem excitet, atque de progreſſu bonorum operum te velut deſperare faciat: evidens ſignum eſt te in teipſo ſolo, & non in Deo confidere, Et quantò hæc in te ipſo confidentia ac deſperatio maior, minorue fuerit: hoc quoque maior, minorúe in te erit tua de teipſo diffidentia, & in Deo ſo-

lo confidentia. E contrario, si veram de teipso diffidentiam, & in Deo solo confidentiam in te habueris: non magnoperé miraberis lapsus tuos, non multum propterea tristaberis, neque anxius eris: quoniam agnoscis illos ex tua fragilitate contigisse: proptereaque non minuent in te confidentiam in Deum solum. Irasceris quoque tibi propter eosdem lapsus corde contrito, non ob aliam causam, quàm quòd Dominum Deum tuum offendisti. Hæc agens, diffidentiam de teipso magis ac magis in te excitabis, & confidentiam in Deum simul augebis: unde paulatim in te accendetur vehemens zelus, obtinendi in suscepta spirituali pugna victoriam, omnesque hostes tuos usque

ad

ad internecionem persequendi.

Quod equidem vellem quosdam homines spirituales diligenter attendere; qui cùm aliquando in defectus incidunt valdè impatientes redduntur. Ideoque nec quiescunt, donec ad Patrem suum spiritualem seu Confessarium veniant, ut suæ potius anxietatis quodpiam solatium accipiant, quam ob alias pias ac rectas causas: cùm tamen ad eum ideo solùm deberent accedere, ut à commissis peccatis per absolutionem expurgarentur; & per sacræ Communionis sumptionem, spirituale quoddam robur contra hostes suos acquirerent.

CAPUT IV.

De exercitatione: & primùm de intellectu: & quomodo ab Ignorantia & Curiositate custodiendus sit.

IUvant quidem multum in pugna spirituali, diffidentia suiipsius, & in Deo solo cofidentia: ut hactenus ostendimus at sola non valent ad obtinendam victoriam. neque ad firmam hominis à lapsibus custodiam. Idcirco præter ista duo, ad pugnam hanc etiam necessaria est EXERCITATIO, quam superius tertium genus armorum spiritualium statuimus.

EXERCITATIO autem hæc potissimum consistit in recto ac pio usu intellectus & voluntatis hominis.

Et

Et primùm quidem intellectus sedulò custodiendus est à malis duobus: Ignorantia, & Curiositate. Ab Ignorantia, quòd intellectum oporteat esse purum ac lucidum, ut cognoscamus quæ nobis ad superandas passiones affectusque nostros sint necessaria.

Lumen autem quo intellectus ad ista cognoscenda illustratur, duobus medijs acquiritur Prius ac præcipuum est oratio: ut intimis suspirijs invoces ac ores Spiritum Sanctum, pro infusione luminis huius in animam tuam.

Posterius est quotidiana exercitatio, ut omnes res, actiones atque negotia tua accuratè profundeque consideres: non solùm secundùm exteriorem aspectum,

ſed potius in ſeipſis verè ac intimè. Nam si in hac conſideratione te aliquandiu ſedulò exercueris facilè deinceps intelliges quæ res & actiones bonæ aut malæ ſint: quæ itém verè bonæ, & quæ exterius duntaxat appareant eſſe bonæ. Et hæ quidem poſteriores, multa ac ſplendida bona foris promittunt ſed nihil reipſa præſtant, nec ullam menti noſtræ quietem afferunt.

Quamobrem, dilecte fili, attende diligenter ad ea quæ tibi iam ſum dicturus: multum enim te ad feliciter pugnandum iuvabunt. Itaque ut naturam ac proprietates rerum omnium quæ nobis quotidiè occurrunt, rectè intelligas, fac ſedulò ut voluntatem tuam puram ac liberam ſerves ab omni motu, affectu ac amore,

qui

qui non diriguntur in Deum aut in media quæ adducunt ad eum.

Nam ut intellectus bonum à malo rectè queat discernere, necesse est ut id faciat priusquam voluntas aliquod eorum eligat vel reprobet. Tunc enim adhuc purus est, ut haud obscurè possit cognoscere quid bonum verè sit, quidúe malum Posteaquam autem voluntas in rem aut opus quodpiam consentit: mox impeditur intellectus, ut istud verè cognoscere non possit: voluntatis quippe consensus interveniens, rem aut opus istud usque adeò involuit atque obscurat: ut intellectui longè melior atque splendidior foris appareat, quam revera sit. Et si eam sic voluntati repræsentat, fit ut maiori desiderio eam prosequatur atque per-

perquirat, ſive in ſeipſa verè bona, ſeu mala fuerit. Et quanto voluntatis deſiderium aut amor ardentior eſt, tanto craſſiùs intellectum obnubilat: Is deinde ſic deceptus, voluntatem ad eandem rem magis amandam invitat. Unde accidit ut hæ duæ præcipuæ potentiæ in hominis anima, tantopere decipiantur ac ſeducantur, ut ſubinde ex his tenebris, in alias, & ex hoc errore in graviorem dilabantur.

Proinde diligenter caveas, nè rem aut opus quodpiam appetas ameſque, niſi prius adhibitis, intellectus examine, & oratione, ad Deum pro gratia illuminationis, ad iſtud verè cognoſcendum, ſitne bonum an malum. Atque hoc non ſolùm in omnibus alijs rebus, operibuſque faciendum, ſed & in

piis

pijs ac ſanctis quia licet hæ poſte-
riores in ſeipſis bonæ ſint; poteſt
tamen contingere, ut propter cir-
cumſtantias temporis, loci, mul-
titudinis, aut obedientiæ, tibi
bonæ non ſint. Unde ſæpe factū,
ut multi ſuorum laudabilium
piorumque laborum, grave paſſi
ſint naufragium.

Intellectum tuum etiam di-
ligenter continebis à curioſitate:
ne quid hauriat, quod te ab ob-
tinenda in hoc prælio victoria
impediat. Curioſa enim diſqui-
ſitio rerum terrenarum, quæ tibi
neceſſariæ non ſunt, Venenum
eſt animæ, etiamſi quandoque
permiſſum ſit eas ſcire. Conti-
neas ergo intellectum tuum qua-
tenus poteris, & coneris eum
reddere inſipientem. Novitates
mutationes in mundo magnas

aut

aut exiguas; si ad te nihil attinent, animo exclude. Et quoties ea audire aut spectare oportet, semper in voluntate ijsdem contradicito. Quinetiam in cognoscendis rebus cælestibus, humilem te semper ac sobrium exhibe; neque aliud quidquam scire desideres, quā Christum tuum crucifixum, eiusdemque vitam & mortem Reliqua autem omnia abs te repelle: sic facies Domino Deo tuo obsequium gratissimum quoniam ipse inter amicos optimos numerat eos qui nolunt scire plura, quam quæ eis necessaria sunt ad diligendam ipsius immensam bonitatem, & seipsos odio habendos. Quoniam in omnium aliorum rerum notitia inquirenda, latet proprius amor, & quædam perniciosa superbia.

Si ergo te ab his diligenter custodieris, multas hostium tuorum insidias effugies Etenim malignus ille spiritus attendens constantem voluntatem eorum, qui ad spiritualem perfectionem contendunt, ita ut non possit eos in aliquod peccatum adducere; calidè struit initio insidias intellectui ipsorum, ut paulatim in ipsum pariter & voluntatem obtineat imperium. Scilicet his qui docti sunt ingenioque pollent; suggerit sublimes atque subtiles cogitationes, ut se iam putent cum Deo unitos esse; atque sic obliviscantur suiipsorum, nihilque cogitent de emendatione conscientiarum, de propriæ voluntatis resignatione. Et hinc incidunt in laqueos superbiæ, fabricantque sibi in intel-

lectu-

lectu ſuo quodpiam velut Idolum propriæ ſapientiæ, in cuius conſideratione tantopere ſe ſuis cogitationibus involuunt, ut aliorum conſilijs ſe nullatenus indigere iudicent.

Huiuſmodi ſanè homines in gravi verſantur periculo, difficulterque curari poſſunt. quod ſuperbia intellectus periculoſior multo ſit quàm voluntatis. Nam qui ſola voluntate, ſuperbit, is non omittit obedire quandoque, quia aliorum iudicia præfert ſuo, æſtimatquè meliora. Qui autem ſuperbit intellectu, atque apud ſe ſtatuit, ſuam ſententiam meliorem eſſe ſententijs cæterorum, quis eum emendare poterit? Nunquam enim ſe ſubmittet ſententiæ aliorum, dum putat ſe rectius ſapere illis.

lis. Quippe si intellectus (qui animæ oculus est, quo superbiam in ea latentem, videre debet atque corrigere) ipsemet cæcus, omnique superbia plenus fit: quis eum umquam emendare poterit? Si lumen ipsum tenebræ sunt, ipsaque regula curva est, intelligis facilè quid inde sequatur, & quis eorum finis futurus sit. Tempestivè ergo te huic superbiæ oppone antequam occupet intima tua; & noli intellectui tuo habenas laxare, sed subijce eum consilijs, iudicijsque aliorum: & fias apud te ipsum stultus propter amorem Dei: sic eris sapientior ipso sapientissimo rege Salomon.

CAPUT V.

De voluntate: deque fine in quem omnes actiones nostras debemus dirigere.

Dilecte fili, si optas unus cum Deo fieri spiritus, non sufficit pia promptaque voluntas quodlibet bonum faciendi: nisi à Deo excitatus atque adiutus, totum quod agis, etiam ad beneplacitum honoremque ipsius retuleris. Qua in re nobis multum certandum est cum natura nostra, quæ in omnibus actionibus, omissionibusque nostris; proprium suum commodum aut complacentiam quærit, præsertim in bonis spiritualibus. In his enim vel maximè seipsam gestit quærere. Unde si ei quodpiam bonum,

num, ad Dei bene placitum accommodatum proponitur; promptè quidem illud agendum fuscipit; at non propterea quod placeat Deo, aut ab ipfo proveniat fed quia novit utilitates ac commoda, quæ contingunt homini facienti voluntatem Dei.

Quamobrem ut ex hoc, diaboli laqueo te extrices, eumq; deinceps, tamquam perniciofum impedimentum in via perfectionis fedulô caveas; atque paulatim adfvefcas omnia agere aut omittere quòd Deus fic iubeat; eaque fola intentione, facias, ut ipsi placeas, (qui omnium actionum noftrarum initium & finis effe debet.) Idcirco ad ea, quæ tibi iam dicturus fum diligenter attende.

Si occurrit tibi quidpiam

faciendum, quod divinæ voluntati congruit; non antea voluntatis tuæ consensum ad illud faciendum adhibebis, quàm intellectum tuum in Deum intenderis? indeque manifestè cognoscas, esse Dei voluntatem ut illud facias: & esse quoque voluntatem ipsius, ut id facias dumtaxat propter ipsius honorem ac beneplacitum. Quodque voluntas tua à divina eò moveatur, ut istud opus hac intentione & causa sola facias quòd ipse Deus sic velit, propter honorem ac gloriam suæ sanctissimæ Majestatis.

Similiter si quid per voluntatem tuam vis omittere aut repellere tamquam inconveniens divinæ voluntati, non statues illud apud te, donec oculum intellectus

lectus (ut modò declaratum eſt) in Dei voluntatem direxeris. Deinde obſerva te ipſum diligenter ne decipiaris: quoniam videberis tibi ſæpè hoc, illudve agere aut omittere propter voluntatem ac beneplacitum Dei: cùm aliud in te lateat. Natura enim noſtra adeò occultè ſeipſam, in noſtris ſtudijs & actionibus quærit: ut quæ putas tibi ob ſolius Dei amorem placere aut diſplicere: in ijſdem potiùs tuam utilitatem ſolùm ſpectes.

In principio itaque omnium actionum tuarum exclude ac repelle abs te quatenus poteris omnem intentionem, cui aliquid privatæ utilitatis admixtum eſt: nec agere aut omittere quidquam incipias donec interiùs in animo tuo cognoſcas, ſolam Dei

voluntatem ac beneplacitum te movere & impellere, ut opus illud aggrediaris atque perficias.

Si autem otij ac temporis tantum habere non poſsis, ut ante unumquodque opus faciendum, hujusmodi intentionem, cauſaſque moventes in te excites ac ponderes: cura ſaltem ut quando per diem dabitur occasio, huiusmodi intentionem in te ſuſcites: ſcilicet. quod in omni actione & omiſsione tua, ſolius Dei beneplacitum, honoremque ſpectare velis ac quærere. In negotijs autem quæ aliquam temporis moram poſtulant, intentio iſta omninò & expreſse ante principium eorum debet animo concipi. Quinetiam in negotijs quæ aliquandiu durant, iſthæ

isthæc intentio à principio usque ad finem aliquoties iteranda est; ne post initium, alia fortasse intentio in animum tuum tacitè irrepat: utque sic effugias occultas fraudes naturæ tuæ, quæ nimium prona est ad quærendum commoda sua: adeò, ut tametsi bona, puraque intentione opus cœperis; ipsa tamen in operis medio istam tuam intentionem bonam invertat, & seipsam: id est, pro honore Dei, suam quærat utilitatem ac honorem.

Omnis ergo Dei servus; qui in hac difficili pugna non egerit vigiles excubias, sæpe opus bonum incipiet, cum intentione implendi voluntatem Dei, iuxta ipsius divinissimæ Majestatis beneplacitum. Sed postea,

priusquam animadvertat, opus istud ipsi tantopere propter seipsum placere incipit, ut voluntatis gloriæ ac honoris Dei prorsus obliviscatur. Sensim quoque à proprijs oblectationibus, commodis, honoribus (quæ ex isto opere percipit aut expectat) usque adeò conturbatur, fascinatur, abstrahitur; ut si Deus ipsum aut per infirmitatem, aut per homines, aut modo quocumque alio ab istis privatis commodis impediat, protinus vehementer conturbetur, tristetur, inquietus reddatur: valdéque difficulter seipsum revocare possit, ut redeat ad primam intentionem suam, faciendi quod Deus iussit pro ipsius solius honore ac gloria.

Quam quidem intentionem valdè sollicitè custodies in omnibus

bus actionibus & omifsionibus tuis. Vix enim credas quantum roboris, virtutis ac meriti ea afferat. Nam minima quoque & quantumlibet vilia opera, hac intentione (ut placeant Deo propter honorem nominis fui) ab homine facta; plus apud Deum valent atque merentur, quâm maxima quæque opera sine hac intentione præſtita.

CAPUT VI.

De duplici voluntate in homine: & earum continua inter se pugna.

Scire oportet te, dilecte fili, duas in nobis eſſe voluntates: alteram rationis, quæ rationalis,

& ſuperior voluntas dicta eſt: alteram ſenſualitatis, quæ dicitur ſenſualis ac inferior voluntas. Itemque ſenſualitas, appetitus, concupiſcentia, caro, paſsio, & alia his ſimilia.

Et licet utraque hæc voluntas in homine ſit; tamen cùm ob ſolam facultatem rationis homines dicamur ac ſimus, numquam aliquid voluiſse dici, haberique debemus: quod ſola ſenſualitas appetit donec ſuperior voluntas noſtra quæ cum ratione coniuncta eſt, in iſtud conſentiat, ac pariter velit.

Ex hac varietate oritur univerſa noſtra ſpiritualis pugna. Nam cùm ſuperior voluntas noſtra ac ratio, media ſint inter voluntatem Dei, quæ ſupra eam eſt, & ſenſualitatem, quæ

ſub ea eſt, ipſamque indesinenter ad malum tentat ac allicit: Idcirco utraque & Dei voluntas, & ſeſualitas noſtra, contendunt voluntatem noſtram ad ſuas partes pertrahere, & nunc quidem illa, nunc hæc eam sibi ſubijcere & obedientem reddere molitur.

Nihilominus omnibus hominibus, qui aut virtutibus ſunt præditi, aut é contrario in peccatis ſuis perſeverant; pugna iſta haud difficilis accidit: Qui enim virtutibus ſunt præditi, hi poſt quam Dei voluntatem intelligunt, mox eidem conſentiunt, obmurmurantemque ſenſualitatem compeſcunt. Impij autem contra; ſeſualitatis ſuæ appetitum ſequuntur, & contradicentem voluntatem Dei non audiunt.

diunt. Sed illis qui hactenus quidem peccatis fuerunt dediti, nunc autem ea deferere, atque à mundi & carnis suæ delicijs, (ut deinceps in amore ac cultu Dei & Domini nostri Jesu Christi, vitam piè transigere queant) semet proponunt segregare: pugna hæc (maximè in principijs) satis difficilis accidit. Quoniam interior inspiratio ac pulsus, quem ipsorum ratio supernè a voluntate Dei suscipit: & graves contradictiones seu motus adversantes, vel tentationes, quas infernè à sua sensualitate debet tolerare; utrinque tam potentes sunt, ut ratio inde in graves redigatur angustias.

Nemo autem se feliciter pugnare arbitretur, Deoque dignè ser-

ſervire, niſi probè inſtructus ac
paratiſſimus ſit ad æquanimiter
tolerandos omnes dolores, quos
ob derelictas priores ſuas volu-
ptates transitorias pernicioſas-
que in ſeipſo experitur. Ete-
nim inter alias hæc præcipua
cauſa eſt, cur multi ad perfectio-
nem veram nôn perveniant,
quod doloribus, quos in principio
conversionis ſuæ & derelictio-
nis pravorum affectuum ac de-
ſideriorum, in ſeipſis præter
ſpem ſuſtinent; nolunt reſiſtere,
nec contra eosdem (quod more
truculentorum militum per insi-
dias ipſos invadant) rationis
gladio volunt pugnare; ſed po-
tius miſerè turpiterque dant ter-
ga, armaque abijciunt, & in ho-
ſtium manus, duriùs deinceps tra-
ctandi denuò ſe vinctos tradunt.

Et hinc deprehenditur quidam valdè periculoſus, nec minùs pernicioſus dolus, quem perpauci animadvertunt. Multos enim videre liceat, qui dum vitam ſpiritualem inchoant; ſeipſos plus æquo diligentes, initio actiones ſuſcipiant quæ ipſis præ aliis gratæ ſunt: cum potius hanc vitam inchoare deberent à nòtitia naturalium affectuum ac desideriorum ſenſualitatis ſuæ: primumque contra iſta certamen ſubire ac proſequi, donec rationis imperio ea penitus, quatenus in hac quidem vita fieri poteſt, ſubieciſſent.

CAPUT VII.

De pugna contra affectus sensualitatis: deque interiori exercitatione voluntatis ad comparandas virtutes.

QUotiescumque ab appetitu sensualitatis tuæ te sentis tentari, confestim animum tuum vertas ad Deum, qui te sic excitat: quantumque vales repugna. Ut autem in hac pugna contra sensualitatem tuam victor evadas, varijs modis contra eandem te instrues.

Primò mox ubi tentatio à sensualitate exurgit, fortiter eam repelles, ne superior voluntas seu ratio, in eam consentiat.

Deinde cum aliquam talem tentationem sic superaveris atque

que reieceris, denuò eandem in te fuscites, & pari fervore ut antea eam repellas. Idemque; fac iterum, iterumque: ut toties maiori zelo eandem abomineris, repellas, atque contemnas. Et hunc conflictum fuscipies cum omnibus tentationibus, affectibusque inordinatis Sensualitatis tuæ, præterquam cum carnalibus: de quibus, dicemus inferius suo loco.

Postremò affumes tibi exercitia virtutum illarum, quæ tentationibus vitiorum istorum adversantur. Verbi gratia. Tentaris ab impatientia: cumque mentem tuam ad interiora revocaveris, apertè cognofces, tentationem hanc impatientiæ incessanter pugnare, contendereque cum voluntate fuperiori feu ratione

tione tua, ut eam pugna deterreat, & ad consensum pelliceat. Propterea tantò pertinaciùs rationis tuæ virtute eidem tentationi contradices ac repugnabis, ne in eam consentiat: atque ab hoc labore repugnandi non desistes, donec hostem in te senseris devictum, ac tibi iam in captivitatem traditum.

Sciendum tamen est, hostem nostrum, cùm nos huiusmodi passionibus ac desiderijs constanter viderit rebellare, perfida calliditate ab ijsdem suggerendis nonnumquam desistere: Quodque amplius est, si eas quandoque in nobis suscitatas conspiciat, mox iterum supprimit, ne si frequentiùs rationis beneficio contra easdem dimicaverimus, istas nobis virtutes comparemus, quæ huiusmodi passionibus sunt contrariæ.

Quamobrem cautum te esse oportet, ne occasio acquirendi virtutes, in te negligatur. Si ergo cum hoste inducias statuisti, & iam apud temetipsum quietus es; revoca tibi ipsi in memoriam tentationes iam superatas & exclusas: simulque & cogitationes malas quas ante illud tempus habuisti, in te instaura, atque erga easdem sic te geras, ac si consentire, ijsque victoriam velut concedere velles: simulque diligenter attendas quænam argumenta, quasúe rationes hostis malignus tibi suggerat, ad quod malum te instiget, & quomodo eius pravis suggestionibus apud te cogites morem gerere. Cumque inter hæc senseris cordis motus in te ascendere & augeri: cogitationesque malas iam pro-

pè

pè tibi dominari; adeò ut & ratio ipſa quasi conſensiſse videatur; tunc pedem mox retrahe, & magna vi ſuſcita in te cogitationes bonas, iſtis malis contrarias, & quidquid hæ tibi mali ſuggeſſerunt, audacter pernega. Et huiusmodi conflictum utrarumque cogitationum, toties, tamque diu in te renoves, donec ſentias te iam totum teipſum viciſſe.

Sed præterea ſciendum, etiamsi hoſtes noſtros fortiter pugnando; quod pium, iuſtumque eſt, ſuperaverimus: nondum tamen nos ab eis ſecuros eſſe, donec odio perfecto eos oderimus. Quod odium contra eoſdem ut in nobis excitetur, creſcat, perficiatur: oportet eos, id eſt noſtros pravos affectus iterum iterumque

in

in nobis ſuſcitare, & ad certamen provocare, ut ſubinde cum maiori indignatione ac tædio ſpiritus eos repellamus & abominemur, donec verum ac conſtans odium erga eoſdem in nobis experiamur.

Ut verò animam tuam etiam ornare poſſis virtutibus, non ſufficit te cum prædictis exercitationibus ſpiritualibus pugnare contra paſſiones, affectuſque malos; ſed oportet te quoſdam etiam affectus bonos & exercitia virtutum, ijſdem paſsionibus contrariarum ſuſcipere, in ijſque ſedulò, frequenterque occupari. Hoc ferè modo. Si quis tibi cauſam dedit impatientiæ: non ſat erit impatientiæ motus, iuxta præcedentem doctrinam ſuperare ac repellere; ſed optare quo-
que

que debes ac petere, ut ab eadem persona, quæ tibi molestiam intulit denuò eodemque modo sæpius turberis: quinetiam teipsum compelles, ut molestiam istam gratam habeas: propositumque concipies huiusmodi molestias plures, ac graviores deinceps sustinendi. Quodque his amplius est, etiam coges te, ut cum ea persona, quæ tibi molestiam, è qua ad impatientiam concitatus es. intulit: amanter, svaviterque loquaris; eique in omnibus gratificandi, inserviendique promptitudinem deferas.

Ac licet huius modi exercitationes tibi valde difficiles fuerint, tamque frigidè abs te præstari videas, ut ipsemet deprehendas, eas contra voluntatem tuam à te fieri, nullatenus

tamen

tamen eas intermittes. Quanquam enim difficiles tibi ſint, conſervant te tamen ſortem & audacem in prælio; viamqûe parant ad victoriam.

Præterea attende tibi diligenter, ut non ſolùm contra graves ac vehementes tentationes contraqûe manifeſta ſcelera ſic pugnes: ſed & contra quaſlibet leviſſimas, minimaſqûe inordinatas paſſiones ac motus. Hi enim iſtis gravioribus fores aperiunt, viamqûe ſternunt, ut nos incautos invadant, & ad peſſima quæqûe vitia ſolicitent. Contingit enim his, qui levioribus motibus ſeu tentationibus ad vitia, negligentiùs resiſtunt, ut poſtea ſrequenter & ex improviſo ipsos invadant multò graviores tentationes & impetuosiùs quidem quam unquam antea. Tan-

Tandem quoque tibi pugnandum eſt contra affectus & desideria rerum licitarum, honeſtarumque, quas ſcis tibi non eſſe neceſſarias. Inde enim & exercitatior redderis in palæſtra hac ſpirituali; & gratum Deo præſtabis obſequium.

Dilecte fili, apertè tibi nunc dico, si iuxta præſcriptos modos teipſum in hac ſpirituali pugna exercitaveris, futurum brevi, ut adiuvante gratia Dei, totus ſpiritualis efficiaris.

Reliquas verò exercitationes, etiamsi, tibi laudabiles videantur, tantaque cum ſvavitate ac dulcedine mentis abs te fiant, ut iam putes te cum crucifixo tuo Domino Jesu Chriſto familiariter velut colloqui: velim tamen tibi perſvadeas, numquam

istas delectationes te iuvare ad consequendam perfectionem spiritûs.

Nam sicut vitia in nobis inde originem trahunt, quòd superior voluntas seu ratio nostra, inferioribus affectibus sensualitatis morem gerit atque indulget: Ita è contrario generantur in nobis Christianæ virtutes, si voluntatem nostràm sæpius divinæ voluntati submittimus, eique morem gerimus ac obtemperamus.

Et sicut voluntas nostra non potest bona, Deoque placens esse, (quantumcumque bonas ac sublimes inspirationes à Deo accipiat, & ab eius voluntate ac gratia ad faciendum bonum impellatur) nisi eisdem Dei operationibus in se consentiat: ita & eadem volun-

voluntas noſtra numquam poteſt dici mala & aliena à Deo (quantumcumque graviter ac diu à ſenſualitate tentetur, turbetur, impellatur) nisi eidem conſenſerit.

CAPUT VIII.

Quid faciat, cui videbitur ſuperior voluntas ſua ſeu ratio, ab inferiori voluntate ſeu ſenſualitate, iam devicta, eidemquè omnino ſubiecta.

Dilecte fili, si tibi nonnumquam videatur voluntas tua ſuperior seu ratio, in pugna contra ſenſualitatem tuam nihil efficere; quôd nullum efficacem motum contra prauos affectus in te deprehendas; noli turbari, sed viriliter persiſte, conſtanter pugnare ne cefses. Nam quamdiu ratio tua

se à consensu in istiusmodi affectus sensualitatis tuæ cohibet: tamdiu tu hostibus superior es in prælio, melioraque eis obtines.

Non enim tibi necesſum est, ut omnes affectus ac motus sensualitatis in te, rationis tuæ imperio mox acquiescant: nec in hoc nostra consistit victoria, ut nullos prauos motus sensualitatis in nobis sentiamus, sufficit autem quòd ratio ac voluntas nostra (quantumcumque sensualitas inordinatis motibus suis in nobis sæviat) semper posſit facere & omittere, tractare, velle ac desiderare quodcumque, quando, quomodo, quoties, & ex causis quibuscumque voluerit, Quinimò nec diabolus ipse, neque mundus totus voluntatem hanc nostram umquam cogere posſunt.

Et

Et licet nonnumquam eveniat ut hoſtes tui ex improviso & cum tanto impetu ac violentia in te irruant, adeò ut ratio tua tempus non habeat, cogitationes ac exercitia pia, quæ iſtis violentis motibus repugnarent; in ſeipsa ſuscitare; tantùm tunc utere lingua tua, & dic: *Non, non credo tibi, Nolo te, Non conſentiam tibi in hoc in æternum.* Sic, inquam, te tunc geras, sicut qui ab hoſtibus ſuis exterioribus ex improviso obruitur Is enim cùm se capulo gladij tueri non poteſt, resilit aliquantulum ut locum & tempus habeat, gladium ſuum evaginandi, & hoſtem cuſpide petendi. Resilias ergo & tu, ut habeas tempus agnoſcendi vilitatem tuam; videlicet quòd ex teipso nullatenus poſsis ſupe-

rare: simulque ſpem atque fiduciam omnem collocandi in Deum qui poteſt omnia. Atque tunc validum ictum hoſti inflige, dicens: *Domine adiuva me. O Deus meus ſuccurre miſero mihi. O Jesu. O Maria, dignisſima mater Dei, fer opem periclitanti.*

Et si quid temporis habeas reliquum, poteris voluntatem tuam, ne vincatur, intellectu tuo, nonnihil iuvare: considerando ea media, quibus ipsa voluntas tua contra hoſtes ſuos corroborari poſsit. Ut si quandoque contingat te propter aliquam tribulationem, gravi impatientia affici, adeò ut voluntas tua eam ferre aut diſsimulare neque velit, neque poſsit: confeſtim ſuſcipias ſequentes cogitationes.

Primum; num adverſitatem

hanc

hanc commerueris: & si invenis te eam commeruisse, aut causam ei dedisse; protinus quiescas animo nec porrò turberis: quoniam æquum, ac iustum est, ut vulnus, quod tuis ipse manibus tibi inflixisti, patienter sustineas.

Deinde. Si intelligis te adversitati huic causam non dedisse, tunc convertes oculos mentis tuæ ad alia peccata tua, ob quæ Deus te nondum pro meritis castigavit, nec tu teipsum hactenus ut debueras, afflixisti. Inde colliges: quod benignus ac misericors Deus, tibi vel pœnam æternam, quam in inferno, vel temporariam, quam in Purgatorio sustinere deberes: in hanc paternam ac mitem castigationem commutaverit. Propterea que æ-

quiſsimum eſse, ut non ſolum placida mente ſuſtineas, ſed & pro tanto beneficio eidem gratias agas.

Tertiò, si tibi videbitur, te pro levibus peccatis ſatis magnam duramque pœnitentiam egiſse: (quod tamen numquam apud te ſtatues (iterum cogita, neminem in regnum cælorum poſse intrare, nisi per anguſtam portam abnegationis ſui ipsius, & patientiæ in variis tribulationibus. Nam & Chriſtus Dei filius, salvator noſter omneſque Sancti Dei per hanc ſolam viam ingreſsi ſunt in cæleſtem illam patriam.

Quartò, etiamsi poſses per aliam viam intrare in regnum cælorum, tamen charitatis iure ac debito, iſtud nequaquam optare debes.

bes. Nam filius Dei, ex amore tui, & propter patientiæ exemplum per ſpinas & crucem ingreſsus eſt in gloriam ſuam.

Quintò apud te ſtatues, inter omnes meditationes, quantumcumque pias, in quibus te excerceri oporteat, ut voluntatem tuam in his, aliisque euentis ac neceſsitatibus tuis quâm optimè confortes; hanc præcipuam ferè eſse, si cogites quantum gaudium atque lætitiam capiat Deus, quam celebre feſtum agat, quam largo te prosequatur amore: si te videat nomine, ſuo tam ſtrenuè pugnare. Non poteſt enim ipsi quidquam gratius abs te fieri, quàm si prava in te desideria mortifices ac eradices, & è contrario virtutum ſtudia sečteris idque propterea,

quia ſcias ipsius hanc esse voluntatem ac beneplacitum.

CAPUT IX.

De occasione pugnæ non fugienda.

Dilecte fili, omnibus tibi à me hactenus propositis medijs ad conſequendas virtutes, addo tanquam memoriale quodpiam, ne occasiones pugnæ tibi occurrentes, metuas atque declines. Nam ſi virtutem quampiam (exempli loco, patientiam) conſequi volueris: non expedit tibi, ut te ſegreges à perſonis: vel eas res (ut verba, opera, cogitationes repellas aut fugias) quæ te ad impatientiam, commovent. Non fugias, inquam ſed potius optes; quæras, ames converſationem

tionem ac societatem eorum, qui tibi molestias afferunt. Et quotiescunque tibi cum eis conversandum est; præpara te, tuamque voluntatem serva instructam atque paratam ad quaslibet tribulationes atque molestias, quæ ab eisdem tibi afferri poterunt, patienter suscipiendas sustinendasque. Hoc ni feceris, numquam assuesies ad consequendam patientiæ virtutem.

Similiter si te alicuius operis tæduerit, durumque nimis videatur; propterea quòd vel persona præcipiens tibi displiceat: vel quòd opus ex sese molestum sit: vel quod per illud ab opere alio, quod faceres libentiùs, impediaris) nullatenus tamen opus istud intermittes, sed præ cæteris omnibus exequeris, e-

tiamsi te plurimum conturbet atque divexet. Tametsi etiam eius intermissio te denuò quietum placitumque reddat; nequaquam tamen ab eo faciendo desistes. Sic enim magis magisque instructus fies ad assequendam virtutem patientiæ. Illa enim quies, quam tibi optas, non est recta ac vera, eò quòd non proficiscatur à corde puro, & ab omni inordinata passione libero.

Idem te moneo ac doceo de cogitationibus, animum tuum quandoque turbantibus ac contristantibus. Videlicet, ne eas umquam à te in totum repellas, sed ut gratos hospites sédulò custodias; quia per molestiam quam afferunt hoc consequeris, ut omnes adversitates æquo animo sustineas. Qui te autem, fili mi,

docet

docet aliter, is te potius fugere iubet in tribulationibus, quod à te pugnando quæritur: illam nempe virtutem, quam tu tibi ex victoria de hostibus exoptas.

Cæterùm tyroni seu novitio in hac spirituali palæstra, certamen hoc cum pravis cogitationibus cautè subeundum est. Proinde aliquando quidem pugnabit cum ijs, aliquando verò assumet alias: quatenus scilicet has aut illas sibi plus minusúe intelligit prodesse ad acquirendas virtutes.

Numquam eiusmodi molestas cogitationes prorsus derelinquet aut fugiet: ut nihil inde turbationis molestiæque in se sentiat. Etiamsi enim per fugam earum, impatientiæ occasionem præcidat; nullam tamen in cor-

de fuo firmitudinem inde nanciſcitur adverſus impatientiæ motus inſurgentes. Quo fiet, ut alias à ſatellitibus impatientiæ petitus ac territus facilè ſuccumbat; quòd ſibi de armis ad præliandum adverſus eoſdem, non ſatis antea providit: id eſt, animum ſuum non imbuit cogitationibus, consilijſque ſervandæ in omnibus adversitatibus patientiæ. Et hæc quidem pugna non ſolum contra impatientiam, ſed contra quælibet vitia utiliter ſuſcipitur, præterquam contra carnalia, de quibus inferius præcepta trademus.

CAPUT X.

De pugna adversus subitas tentationes, passionesque.

QUi necdum assvetus est subitas adversitates atque molestias placido vultu animoque suscipere; hoc ferè modo se assuefacere poterit. Nempe si eas intellectu suo diligenter consideraverit voluntateque desideraverit experiri: semperque eas instructus atque paratus expectaverit.

Modus autem adversitates istiusmodi per intellectum considerandi hic ferè est. Attende diligenter statum, vocationemque tuam, locum quoque & personas, ubi & cum quibus te quotidie oportet conversari: sic cognosces facilè quæ tibi eve-

nire possint, & quomodo animum tuum adversus ea corroborare debeas; ne inordinatè turbetur atque succumbat. Et si fortasse contingit alia tibi evenire quàm putabas; præter istam animi tui corroborationem ad illa æquanimiter perferenda; quam tua præparatio modò causavit: Huiusmodi etiam ratione te poteris iuvare.

Statim atque videris vel audieris te contemni, aut molestia, adversitateque aliqua affici, etiam invitus mentem tuam eleva in Deum eiusque immensam bonitatem, dilectionemque erga te considera: sic intelliges, ipsum esse præcipuam causam huius turbationis, angustiæque tuæ, eamque propterea tibi immittere, ut doceat te eam propter

amo-

amorem ſui patienter ſuſtinere, faciatque te ſibi magis magisque appropinquare perfectiuſque uniri.

Poſteaquam autem sic cognoveris: eſſe divinæ Maieſtatis beneplacitum, ut calamitatem iſtam placidè perferas: tunc converte cogitationem tuam ad teipſum, incipiasque te arguere, dicens animæ tuæ: *Eheu, cur hanc abs te crucem abijcere contendis, quam tibi non hic aut alius inimicus homo: ſed dilectiſſimus, optimus que Pater tuus impoſuit?* His dictis, verte animum ad præſentem crucem ſeu calamitatem tuam, eam ſaluta, lauda, amplexare, & quanta potes alacritate & gaudio in te ſuſcipe.

Quòd si etiam paſsiones ac motus tam vehemētes in te exur-

gant, ut non ſinant te mentem ad Deum elevare, ſed & vulneraverint te, & iam nonnihil ſuperaverint: nihilominus perseveres tu in proposito tuo, ac si nullatenus ſuperatus eſses.

Verùm inter alia remedia adverſus ſubitas ac inexpectatas turbationes facilè præcipuum eſt, ut removeas abs te cauſas, è quibus iſtiusmodi tentationes exiſtunt. Ut si animadvertis, te ob amorrem alicujus rei facilè commoveri animo, si ab ea consequenda impediaris; cura ut amorem hunc erga rem iſtam animo tuo excludas. Si autem turbatio, vexatioquè tua non ab ipsa re, ſed à perſona, quæ eam tibi infert, aut procurat, exoritur; eademque perſona tibi tantopere inviſa eſt, ut etiam minima

quæ-

quæque ab ipsa profecta, te conturbent; tunc remedium erit optimum, ut teipsum, seu voluntatem tuam ad eam amandam compellas.

CAPUT XI.

De pugna contra carnem nostram, ejusque prava desideria.

Contra hoc genus vitiorum, dilecte fili, novo quodam & priori contrario modo tibi pugnandum est: Sunt autem præcipuè ac singulariter tria hic spectanda tempora: nimirum tempus antecedens, concomitans, & consequens ipsas tentationes.

Antequam ergo hujusmodi carnales tentationes in te exurgant, numquam cum eis pugnam

ſuſcipies: Cauſas tamen è quibus oriri ſolent, diligenter vitabis & abscindes. Idcirco omnem converſationem, quæ cum aliqua occasione ad has tentationes conjuncta eſt, fugias quantùm poteris, tametsi tibi videatur leviſsima. Non aſpicies hujusmodi homines aut res alias lepidè, non ſalutabis eos amanter, neque manus eorum comprimes: ſed si quæ tibi cum aliqua tali persona tractanda ſunt; ea graviter, feſtinanterq; perages: nec diutius cum ea conversaberis, quàm ſola ac nuda neceſsitas poſtulat.

Poſthæc etiam vitabis otium: ſemperque teipſum cautè obſervabis, nè quid cogites aut ſacias, quod ſtatũ tuum dedecet.

Tertiò obediens eris tuo ſuperiori in omnibus, nè unquam

ei

ei contradicas, ſed facias quæcumque iuſserit.

Quartò nunquam temerè iudicabis proximum tuum de hoc vitio: & licet ejus peccatum adeò manifeſtum sit: ut abs te non poſsit excusari; tamen condelebis ei, omnemque iracundiam & contemptum adversùs eum cohibebis: eiusque lapsum in tuam potius utilitatem convertes: videlicet teipſum humiliando, contemnendo, ac ſub terram uſque deprimendo: & præ timore contremiſcens, Deum ardentiſsimè ora pro cuſtodia, ne & tu similiter tenteris atque labaris. Si enim tu alios iudicaveris contempſerisque, Deus te puniet magno tuo malo: videlicet permittendo, ut & tu in iſtud vitium prolabaris: indeque diſcas tuam

ſuperbiam agnoſcere, ac te humiliare: indeque cures ſuperbiam iſtam in te ſupprimere, & excidere. Nam si ſuperbus sis & non labaris, non leviter de ſalute tua dubitandum eſt.

Quintò ac ultimô attendas diligenter, si aliquando per ſenſibilem gratiam in te, ſpiritualem aliquam conſolationem quæſiveris, obtinuerisque, nè in ea tibi placeas: neuè te inde meliorem iudices: nec putes te inimicos tuos deinceps non ſuperaturos; ſed ſemper ſolicitus eſto & time, Tempore concomitante tuas tentationes debes attendere nùm proveniant à rebus exterioribus, an ab interioribus. In exterioribus numerantur converſatio, colloquia, lectiones, & ſtudia, quæ ad hujusmodi

tentationes irritant. Contra quæ omnia non eſt præſentius, utiliusq; remedium quàm eorum intermiſsio ac fuga. Cum his enim tentationibus non eſt ſuſcipiendum prælium ſed longè fugiendæ ſunt, nè mentem contaminent.

Jnteriores causæ exiſtunt vel à corpore noſtro, quòd nimis vividum ac validum sit: vel à turpibus cogitationibus; quæ nunc à pravis motibus noſtris, neglectaque ſenſuum cuſtodia; nunc à diabolo in nobis excitantur.

Causas quas corpus noſtrum præbet ad carnis vitia, præcidere oportet ieiuniis, ciliciis, vigiliis, caſtigationibus, aliisque mediis aſperioribus; quatenus unicuique ſua ratio dictat, aut ſuperioris authoritas mandat vel indulget.

Contra cogitationes autem turpes non ſunt media utiliora, quàm oratio ſancta, meditationes piæ, labores atque negotiorum tractatio, quæ ſtatum tuum decent. Meditationes autem tuas nolim te inſtituere de iis rebus, quas plerique in ſuis ſpiritualibus libris præſcribunt volentibus hæc vitia ſuperare & excidere: nimirum ut initio conſideres carnalium vitiorum turpitudinem atque libidinem, quæ numquam queat exſatiari. Deinde grandem ignominiam atque pericula quæ cum iisdem coniuncta ſunt. Tandem amiſſionem famæ, bonorum temporalium, favoris ac benignitatis; Itemque divinæ gratiæ in præſenti & beatitudinis æternæ in vita futura. Tametsi enim hujus-

hujusmodi meditationes bonæ sint, non conferunt tamen ad horum vitiorum tentationes ſuperandas. Nam cum omnium iudicio, optimum ſtatuatur contra hæc vitia remedium, fuga: idcirco fugere oportet quidquid ullam præbet turpibus cogitationibus occasionem, At in iſtis, quas dixi, meditationibus, utut intellectus se fatiget pro his vitiis deteſtandis, tamen cogitationes de iisdem interea infigit memoriæ; ut vehementer timendum sit ne labatur in aliquam earumdem delectationem.

Quamobrem inſurgentibus tentationibus horum vitiorum, aſsume tibi potius meditationes de paſsione ac morte Domini noſtri Jesu Chriſti. Et si tentationes eæ te in his etiam me-

ditationibus, contra voluntatem tuam infeſtent atque perturbent: aut quomodocumque te contra eaſdem armaveris; nihilominus ſemper novam tibi moleſtiam, deceptionemque intentent; (quod tibi pariter ut aliis facilè poterit evenire) nequaquam tamen pusillanimis eris, aut ſuſceptas tuas bonas meditationes intermittes: neque etiam cum iſtis te turbantibus cogitationibus ullo modo contendas: ſed conſtanter pergas in meditationibus tuis, & volitantes iſtas cogitationes turpes quasi ad te nihil pertineat, relinquas, atquè exsibiles Hoc enim unicum, optimumque remedium eſt, impuras iſtiusmodi cogitationes ſuperandi quandi tumcumque indesinenter te diuexent ac obruant. Et cave ne unquam

quam cùm illis diſputes; an conſenſeris in eas? nec ne? quoniam latet in hac quidam diabolicus dolus, qui ſub hac ſpecie boni cupit te illaqueare & involuere. Quod aliàs, ubi fueris quietior, & hæ tentationes te moleſtare ceſsaverint, cognoſcere poteris facilè à patre tuo ſpirituali, Cogitationes tamen iſtiusmodi tuas non intermittes tuo Confeſsario expreſsè confiteri: nec te ejus pudeat. Nam ad hoſtes noſtros ſuperandos valdè neceſsaria nobis eſt humilitas.

Quod attinet ad ſanctam orationem; quæ pariter medium quoddam eſt contra hæc vitia carnalia, & alia; ſcire te oportet, elevationem mentis in Deum, eſſe utiliſsimam, ſemperque faciendam cum propoſito orandi De-

um

um pro victoria contra hos tuos hostes. Caveas verò, ne tentationes has, mentis tuæ cogitationibus coram Deo explices, quasi ostensurus ipsi quæ sit tentationum tuarum malitia & iniuria. Nam ex earum commemoratione, facilis in delectationem de iisdem lapsus est. Et hæc modò tibi in cautelam sufficiant.

Cum tentationes carnales iam te deseruerint, nequaquam in animum induces tuum, deinceps te ab iis fore liberum atque securum: sed continuè tui curam habeas, ne quid eorum, quæ tibi ad easdem tentationes occasionem præbent, in animum tuum admittas: etiam si tibi fortè videatur consultius cum iisdem mente pugnare, propter alicuius boni operis ac virtutis exerci-

tium

tium. Nam in tali perſvaſione latent doli corruptæ naturæ noſtræ & laquei diaboli ad involuendum animum, & pelliciendum ad aliquam delectationem.

Caput XII,

De pugna contra acediam, negligentiam, pigritiam.

Dilecte fili, ut ab hoc pernicioſo vitio tutior eſse poſsis, omnem tuam induſtriam, diligentiam viresque impendas, ut bonis inſpirationibus locum apud te prompta voluntate concedas, omnemque terrenam consolationem, curiosiotatem, & ſuperflua negotia, quæ tuo ſtatui non congruunt, declines.

Cumque pro eo qui in hoc

Ace-

Acediæ vitium lapsus est, non in-
veniatur remedium præsentius,
quàm operari bonum, à quo ta-
men ipse, ut piger (qui molesti-
am ac fatigationem potius, quàm
fructum laboris considerat) o-
mnino abhorreat: Idcirco bonum
istud sæpe mente versabit, sibi-
que planè persvadebit unicam
mentis elevationem in Deum, uni-
camque genuflexionem, propter
nomen ipsius factam, maioris
esse valoris, quàm cunctos the-
sauros totius mundi. Fatigatio-
nem verò ac molestiam, cum la-
bore coniunctam, adeò apud sei-
psum occultabit, ut longè mino-
ra, levioraque appareant, quàm
revera fuerint: Ut si tibi quan-
doque vacandum sit piis me-
ditationibus unica hora tota; id-
que tuæ pigritiæ nimis diutur-
num,

num, atque moleſtum videatur: pio dolo tuo corpori perſvadeas, tantum dimidiatum quadrantem unius horæ te huic labori velle tribuere, moxque ceſsare. Quæ mora ubi transierit, iterum corpori tuo persvadeas, ut paulò diutius ſuſtineat, tunc te ceſsaturum: idque toties repetas, donec hora tota transierit, sicque pigritiam tuam facilè excuties.

Si autem in teipso experiaris corpus tuum laborem hujusmodi ferre non poſse; licebit tibi eumdem differre in aliud tempus, donec paulatim aſsvefeceris corpus, ut maiori alacritate ac fervore deinceps se ad iſtos pios labores accommodet.

CAPUT XIII.

Quomodo ſenſualitatem ſuam homo regere debeat.

Dilecte fili, hoc age quàm attentiſsimè ut ſenſualitas tua, per quam diabolus ingredi ſolet in te, ſit Ianua vera ac patens, per quam ad te veniat Deus tuus. Et quando tibi cum aliqua terrena creatura quidpiam negotii eſt, noli eidem corde adhæreſcere ſed leva oculum mentis tuæ ad Deum tuum, qui in creatura illa, tanquam in opere ſuo, latet abſconditus. Deinde excita in te quoque memoriam Dei, & cogita quòd idem ipse Deus, etiam in te ſit: atque tunc cum ipso sic loqui incipias. *O clementiſsime, ſempiterneque Deus meus,*

tu

tu mihi semper præsens ades, & penitius quam ego mihimet ipsi præsens sum: & ego non confundor tam obliviosus & ingratus tibi esse, ut tui nunquam meminerim: neque te, eheu, diligam & colam ut debeo.

Alias quoque eleva intellectum tuum, & contemplare summam incomprehensibilemque perfectionem Dei, & lætare in bonis, divitiis, beatitudine ipsius abundantiùs, quàm si tua solius essent omnia. Exulta quoque gaudio maiori quod ipse sit Deus incomprehensibilis, cujus Maiestatem pervestigare nequeas, quàm si eandem comprehendere, intelligereque posses. Porrò si in creatura aliqua rationali observas quandam perfectionem virtutum & dona nonnulla, quæ ipsi à Deo benignè donata sunt: (ut sapientiam,

tiam, intellectum, pietatem, iustitiam, & similia:) non considerabis ea ut sunt in homine hoc, sed reducito ea ad Dominum Deum tuum & dic: *Deus meus, ecce hi sunt rivuli, qui ex te vero ac vivo, æterno, increato fonte dimanãt: hæ sunt merces inexhausti maris bonitatis tuæ ineffabilis.*

Si autem te sentis ob pulchritudinem alicuius creaturæ ad complacentiam allici, protinus cogitationes tuas à terrena pulchritudinis specie eleva ad pulchritudinem cælestem, in eaque sola te oblecta & dic: *Deus meus, quando venient dies, ut in te solo queã delectari?*

Aliud remedium pro custodia ab inordinata delectatione in creaturis, sit hoc. Cum te sentis à re quapiam ad complacentiam, oblectationemque allici, con-

confestim cum intellectu tuo pondera quàm dolosè infernalis serpens (qui nil aliud quærit quam ut animam tuam aut occidat, aut saltem lætaliter vulneret) sub ista oblectatione lateat abscconditus. Proinde ubi hoc deprehenderis, audacter dicito: *Maledicte serpens, quàm callidè hic lates absconditus, ut me tuô venenô inficias?* Et mox eleva mentem tuam ad Deum, dicens: *Benedicta sit bonitas Dei mei in æternum, quia mihi hostem hic latentem, animæque meæ dolosè insidiantem, tam benigne detexit.*

In rebus verò quæ sensualitati tuæ adversantur, doloremquè afferunt, ita te ferè exercitabis. Ubi eidem tuæ sensualitati durum quid perferendum occurrit (ut æstus, fames, ægritudo;

do; plagæ & ſimilia;) eleva mentem tuam ad voluntatem illam æternam, cui ab æterno ita placuit, & à qua tunc quoquè decretum fuit, ut tu hanc aut illam calamitatem, hoc tempore & tanto cum dolore patereris, ſicut nunc pateris. Idcirco ex cordis tui iucunditate apud teipſum hæc dicito. *O ſempiterne, dilectiſſimequè Domine Deus meus, iam tua in me impletur voluntas, quâ tibi ab æterno placuit, ut hoc eodem tempore, & talimodo, menſura, numero mihi evenirent, quæ nunc ſuſtineo: atque id totum propter honorem ac gloriam tuam, & animæ meæ ſalutem. Scio enim quòd numquam ea mihi evenire permiſiſſes; niſi ad gloriam tuæ Maieſtatis illuſtrandam, & meam ſalutem plurimum conferrent.*

Simi-

Similes quoquè cogitationes tibi facies cælo turbido, pluvio, niveo, & in quibuscumque alijs tristibus eventis quæ ab hominibus impediri non possunt. Si quid verò legis quod te delectat, itidem cogitationes tuas convertas ad Dominum Deum tuum, in eoquè solo te oblectes. Nimirum firmiter apud te statuas, ipsum sub ijsdem verbis, quæ legis sese occultare, tibique svaviter per ea loqui. Similiter quoties in animo tuo cogitatus alicuius complacentiæ ac delectationis, ex quacumque re vel actione bona excitatur; protinus converte mentem in Deum, ipsumquè summa cum humilitate ac reverentia adora: illudque bonum ab ipso solo profectum agnoscens; toto corde ei pro eodem gratias agas.

CAPUT XIV.

De ordine pugnandi cum hoſtibus noſtris.

IN pugna ſpirituali contra inordinatos affectus, & quaslibet adversitates, huiuſmodi ferè ordo ſervabitur. Primùm ingredere cogitationibus tuis in archivum animæ tuæ, & diligenter diſpice, quinam affectus in ea præcipuè dominetur, & à quibus cogitationibus & motibus frequentiùs tentetur ac moleſtetur. Dein vertas te contra illum hoſtem, qui tibi plus moleſtiarum & periculorum affert, atque iam iam in te manus ſuas mittit, ut obruat & perdat, eiquè viriliter te oppone. Verumtamen tempore quieto, cùm à nul-

lo hostium tentaris & affligeris, tu ipse provoca ad certamen hostes tuos; potissimùm illos qui tibi præ cæteris molesti sunt, frequentiusque te decipiunt atque turpiùs coram Deo confundunt.

CAPUT XV.

Quid faciendum illi qui ab hostibus devictus, graviterque est læsus.

Si te contingat ex imbecillitate, aliisque defectibus, adeoquè & nequitia, voluntateque mala, in aliquod vitium incidere; protinus converte mentem tuam ad Deum: & primùm quidem tuam ipsius vilitatem ad animum revoca, tequè ipsum odio habeas. Deinde te recollige, &

denuò ad Deum conversus, ardenti corde confitearis & dic: *Domine Deus meus, ecce gessi me qualis sum. Quid enim à me aliud expectandum, quàm sordes, lapsus, atque peccata? Doleo, Deus meus ex toto corde meo. Eheu, fateor, quod multò deteriora perpetrassem, graviùsque lapsus fuissem; nisi me manus tuæ immensæ bonitatis singulariter custodivissent: pro quo etiam tibi meritò gratias ago, habeoq; quàm maximas. Tu domine Deus meus age mecum secundùm divitias miserationum tuarum, ne permittas me extra gratiam tuam vivere, aut sanctissimam tuam Maiestatem deinceps offendere.*

Hæc ubi corde sincero effudisti coram Deo, noli sollicitè cogitare; an tibi Deus peccatum istud dimiserit? nec ne? quia hæc curi-

curiositas ſapit fœtidam animi ſuperbiam, & gravem diaboli laqueum; reddit etiam te inquietum, & tempus sine fructu conſumit. Ergò purè teipſum projice in paterna brachia clementiſſimi Domini Dei tui: & resume exercitationes pugnæ, ac si nunquam lapsus fuiſſes. Et licet uno die ſæpius labaris, ſeu ab hoſtibus tuis plura vulnera accipias: nullatenus tamen deſperabis aut puſillanimis eris, aut tibi metues: ſed toties repete conſveta pugnæ tuæ exercitia ſicut feciſti in principio, primò, ſecundò, tertiò, quartò, & quoties opus fuerit.

Hoc genus exercitationis vehementer diſplicet diabolo, quòd ſciat illud magnopere placere Deo: & ob id graviter ma-

chinatur, ut nos ad illud frequentandum tepidos reddat. Tu verò contra, hoc maiorem tibi vim facies ad illud frequentandum, quo videtur eſſe durius atque moleſtius. Ideoque nec tædebit te illud in quolibet lapſu, & amiſſa contra hoſtem victoria, aliquoties repetere. Et licet poſt lapſum primum, vel alterum ac tertium in te ſentias gravem turbationem, confuſionem, diffidentiam; tamen contende ante omnia, ut interiorem animæ quietem recuperes, teque ſolum ad Dominum Deum tuum convertas.

Iſtam autem animi tui quietem ſic ferè comparare poteris. Facta ad Deum converſione & deprecatione peccati contemplare ineffabilem Dei tui dilectionem, qua deſiderat ſummopere, ut te ſibi uniat

&

& æternæ beatitudinis participem reddat. Hac autem contemplatione finita, & corde tuo in pia tranquillitate conſtituto, iterùm verte cogitationes mentis tuæ ad lapſum tuum, & facito quod in huius capitis initio docui: temporequè confeſsionis peccatorum (quæ ſæpiùs facienda eſt) revolue omnes lapsus atquè defectus tuos, eosq; detege ac confitere simpliciter tuo Confeſſario.

CAPUT XVI.

Quòd ſpiritualis homo ſemper debeat habere cor quietum ac lætum in Domino.

Dilecte fili, ut cor tuum in ſpirituali hac pugna, ab omni anguſtia ac perturbatione quietum ſervare poſsis; diligenter teipsum obſerva, & fidelem tibi conſtituas ſpeculatorem: qui cùm aliquid quod te poſsit turbare, moleſtareque perſpexerit: confeſtim signô datô te præmoneat, ut ad defensionem tempeſtivé te armare valeas.

Et ſi contingat (ut ſolet nimis ſæpe) te ex eventu improviſo graviter turbari, protinus omnibûs negotijs alijs ſepoſitis, contende, ut denuò quietum ac

lætum

lætum cor tibi concilies. Quò acceptô, rectiùs cætera præstare poteris: quia animô turbato ac inquieto nihil efficies: & diabolus occasionem inde sumit te graviùs tentandi. Quoniam ipse huiusmodi sanctam animæ quietem seu pacem vehementer metuit, tanquam tabernaculum Dei, in quo ipse multa mira operatur. Propterea quoque pestiferâ sua astutiâ non omittit nos etiam sub specie boni decipere. Quoniam sæpè in nobis excitat affectus ac desideria bona: sed oportet eos, nè decipiaris, ex fructibus eorum diligenter dijudicare. Nam cor inquietum reddent.

Quare cùm speculator tuus tibi dat signum, adesse quendam affectum bonum, qui cor tuum cupiat inhabitare; cave: nè intro-

mittas eum priùs, quàm voluntatem tuam ab eius desiderio totam expoliaveris: eumquè Deo ſupplici oratione obtuleris, ſimulque coram ipſo tuam ignorantiam ac cæcitatem humillimè confitearis, & attentiſſimè ipſum invoces ac ores, ut lumen gratiæ ſuæ tibi benignè impertiat, ad cognoſcendum & dijudicandum; an affectus hic bonus à gloriosiſſima ſua Maieſtate, an à re aliqua terrena proveniat?

Et ſemper eſto memor ſubiugationis, mortificationisq; tuæ propriæ naturæ; priuſquàm ullum bonum affectum in te admittas, etiam à Deo immiſſum. Quia gratiora ei ſunt opera, quæ ex voluntate tua piè mortificata proveniunt, quàm quæ ex deſiderijs tuæ vividæ Naturæ feceris. Et

ſæpe

ſæpè plus placet Deo tuæ voluntatis mortificatio, quàm ipſum opus bonum.

Sic expellendo vanos, pravoſquè affectus tuos, nec bonos admittendo in animum tuum (quod etiam cuſtodire debes) donec natura tua propria, cum omnibus ſuis affectibus ac deſiderijs ſuppreſſa ac mortificata ſit, ſemper quietus eris, & caſtrum cordis tui tutum ab hoſtibus conſervabis, à crebrioribus reprehensionibus, & afflictionibus interioribus tuijpsius. Iſtæ enim non ſemper à Deo, ſed & à diabolo quandoque ſuggeruntur. Ex fructibus autem eorum cognoſces, unde potiſſimùm oriantur? Nam ſi eæ reprehensiones te humilem atquè quietum cuſtodiunt, diligentioremquè in bonis operi-

bus reddunt, piamquè in Deum confidentiam non auferunt; tunc eas ſuſcipe tamquam à Deo inſpiratas, qui sic ad ianuam cordis tui interiùs pulſat, ut teipſum diſcas cognoſcere. Si autem te inquietum, pusillanimem, ad opera bona pigrum, & erga Deum diffidentem reddunt; idquè eo præcipuè tempore, quo eaſdem interiores reprehensiones, afflictioneſquè in te ſentis, pro certo habeas; non à Deo, ſed à diabolo eas tibi ſuggeſtas eſſe. Huiusmodi ergo nè admittas in animum tuum, ſed in tuis conſuetis pijs exercitationibus hilariter perſiſtas, quasi nihil iſtarum ſuggeſtionum in te ſenſeris.

CA-

CAPUT XVII.

Quòd diabolus hominem sæpè per pia proposita decipiat, & à profectu virtutum impediat.

PRæter hactenùs detectos diaboli dolos, etiam alius hic detegendus est: nimirum pium propositum desideriumque pugnandi contra præterita peccata graviora. Id enim propterea homini suggerit, ut dùm in his animnm suum occupat, suorum quotidianorum peccatorum quibus tamen vehementer oboxius est, obliviscatur, nullamquè contra ea pugnam suscipiat. Qui autem suæ salutis curam habere voluerit, debet præcipuè cum vitijs proximis certamen subire eaque vincere & à se procul fugare. Quod

quia sæpè negligimus; fit: ut in multa mala prolabamur: velut qui nova semper accipiunt vulnera, & nullam quærunt medicinam. Nam huiusmodi proposita pro factis reputantes in propriam complacentiam & latentem superbiam incidimus.

Unde cum nè verbum quidem durum, nedùm verbera, placidô animô suscipere, perferreque valeamus, sublimibus contemplationibus vacamus, in ijsque proponimus, etiam purgatorij pœnas, purè propter amorem Dei patienter sustinere. Cùmque ipsorum voluntas inferior sive sensualitas, nihil quod molestum sit doloremque afferat, in se sentiat: tantumquè ad futuras calamitates respiciat, profectò valde ineptè ac temerè sibi imaginantur,

tur, ſe ex eorum eſſe numero, qui ſummè patientes ſint & ipſo facto multa gravia ſuſtinere pro Deo valeant.

Ut ergo, dilecte fili, dolum hunc effugias, propone tibi, non ſolùm animò ſed & ipſo facto pugnare cum proximis hoſtibus tuis, qui & moleſti tibi valde ſunt, & ipſo opere adverſantur. Inde facilè cognoſces, an illa propoſita tua vera? an falſa? firma, an debilia ſint? Nec poſſum tibi ullô modô ſvadere; ut pugnare, contendas contra hoſtes, qui te non infeſtant: niſi certò deprehēdas, eos te brevi invaſuros. Sic enim tibi licet contra eos pugnare priùs quàm in te veniant, ut deinde in ipſo conflictu te ſentias fortiorem. Nolim tamen tibi ut perſvadeas, te per pugnam antecedentem, hoſtes

tuos iam ſuperaſſe; niſi multo iam tempore in virtutum ſtudijs exercitatus ſis. Nam in hoc casu, permiſſum eſt ſuſcipere propoſita pugnandi contra peccata præterita graviora. etiamsi leviora nonnulla delicta, ex ſingulari Dei providentia ſuperare non poſſimus, ut in humili agnitione propriæ imbecillitatis permaneamus.

Sed qui negligentes ſunt in ſuperandis levioribus delictis, putantque ſe gravioribus facilè poſſe reſiſtere: inſigniter vani ſunt ac præſumptuosi, inciduntque in laqueos diaboli.

CA-

CAPUT XVIII.

Quibus dolis diabolus nos à virtutum studijs abducere moliatur?

UTitur porrò diabolus alio quodam astu, ut nos in via virtutum ambulantes, abducat in devia. Id est, à virtute in vitium. Incidit quidam in morbum aliquem, quem patienter ferre desiderat; diabolus (ne si ita perseveret, virtutem patientiæ consequatur) suggerit ei motus ac desideria huius vel illius boni operis faciendi, si sanitati restitueretur: quodquè Deo rectiùs, ac digniùs servire, sibi suisquè, & pauperibus plura officia, beneficiaquè præstare possit sanus, quàm infirmus. Et hæc desideria

in tali infirmo paulatim magisquè accendit, donec eum pertæsum & impatientem reddat infirmitatis suæ, quòd per eam ab istis bonis faciendis impediatur. Atquè hoc dolo eum, qui ad virtutem patientiæ sese exercebat, in impatientiæ vitium nequiter præcipitat. Non sub ratione vitij, sed impedimenti quô retardatur ab executione bonorum operum in quæ inordinatè fertur.

Neque hoc satis: sed pergit, & eidem infirmo suggesta desideria de bonis operibus, quæ sanus facere posset, rursum dolosè eximit, ipso etiam non advertente: solumquè in eo desiderium sanitatis recuperandæ relinquit: aut si eam non propediem obtineat, in gravem tristitiam, & ipsissimam labatur impatientiam.

Con-

Contra hunc ergo nefarii hostis dolum, deceptionemque remedium optimum est; ut in infirmitate, aut alia quacumquè adversitate constitutus, sedulò caveas, ne motum, desideriumque in animum admittas ullum, quod non possis quàm primùm implere: alioqui reddet te solicitum ac inquietum.

Et attende diligenter, sæpe eum qui labitur in impatientiam, non putare id ei accidere ex sua quam patitur adversitate, sed ex impeditione ab operum bonorum exercitio, quæ ex ea oritur, Proindequè impatientiæ suæ causam non refert in ipsam infirmitatem vel adversitatem, sed partim in seipsum, quòd eam commeruerit, & quasi accersiverit; partim in eos quibus molestus esse

 debet

debet etiam invitus: partim deniquè in omissionem spritualium exercitiorum.

Ita ambitiosus qui dignitates aut officia quæ ambit assequi non valet; dicit se non sui causâ conqueri & dolere, sed ob necessitatem suorum cognatorum, quos iuvare debeat vel similia. Quòd verò hi se decipiant; manifestum est ex eo, quòd non ita turbantur, cùm aliîs mediîs &personis eisdem contingunt effectus, qui eis molestiam afferre videbantur & sub quibus suum vitium occultabant.

Verbi gratia. Dicis infirmitatem tuam te non reddere impatientem, quòd molesta sit tibi: sed quòd graventur qui in ea tibi ministrant. At si contingeret easdem personas tibi ministrantes,

tes, etiam alijs infirmis miniſtrando gravari, parúm te afficeret. Unde apertè deprehendis, non illorum moleſtationem, ſed tuam ipsius cupiditatem eſſe cauſam impatientiæ tuæ. In hunc modum etiam poteris dolos in alijs rebus ac negotijs tuis latentes facilè deprehendere.

Quamobrem te hortor; ut cùm tuam crucem patienter tollere poſſis, nullatenus ab ea liberari desideres; quoniam ex iſto tuo desiderio, duo tibi grandia mala eveniunt. Alterum: quòd aufe-rat à te virtutem patientiæ, aut ſaltem viam ſternat ad impatientiam. Alterum: quòd privet te meritô apud Deum, qui breviſſimi temporis patientiam, cum propriæ tuæ voluntatis in ipsius Divinam voluntatem resignatione

coniunctam, in opus perfectæ patientiæ reputat.

In his ergo & alijs operibus, negotijsquè tuis omnibus, hanc tibi regulam ferva: ut cor tuum à desiderijs omnibus subtrahas atquè expurges, nihilque aliud petas, quàm quod Divinæ voluntatī placeat, idquè cum humilitate atquè simplicitate. Quô factô in nulla deinceps adversitate facilè turbaberis: quòd nulla tibi accidere possit absquè beneplacito Divinæ Maiestatis. Atquè hæc faciens, numquam à via perfectionis aberrabis. Quando autem pro adversitate quam sustines pellenda, mediis quibusdam uti necesse est; solicitè te observa, nè affectus cordis tui ijsdem adhærescat. Nevè iisdem utaris ut ab adversitate libereris:

ris; ſed quia Deo ſic placeat, ut his mediis utaris. Atquè tunc non turbaberis, etiamsi illa tibi non conducant ad liberationem ab adversitate.

CAPUT XIX.

Quomodo adverſarius noſter inſidioſè moliatur, ut virtutes noſtræ acquiſitæ, nobis occaſio ſint ad ruinā.

Callidus ac peſtifer ille ſerpens non intermittit nos etiam tentare per virtutes noſtras acquisitas, ut fiant nobis occasio ad ruinam. Itaquè molitur omnia, ut nos ad complacentiam & oblectationem in ijſdem inducat. Indequè in nobiſmetipſis elati, in grave crimen, ſuperbiæ prolabamur.

Ut sis verò ab hoc periculoſo lapſu tutior, persiſte ſemper in aperto campo, & perſevera in vera, humili atquè ſincera meditatione vilitatis tuæ; considerans quòd ex te ipſo planè nihil ſis, nihil ſcias, nihil poſſis: nec quidquam aliud in te ipſo habeas quàm æternam damnationem.

Curabis quoquè ſedulò, ut cogitationes tuas omnes quæ te à tui ipsius agnitione abſtrahunt, longe à te repellas. Cùm enim iſtæ à manifeſtis hoſtibus ſuggerantur; perſvadeas tibi certò, nisi eas animo excluſeris; aut te prorsùs enecabunt, aut grave ſaltem vulnus animæ tuæ infligent.

Quod ut verum eſſe intelligas, hanc tibi trado regulam. Contemplaturus vilitatem tuam, non

non vertes cogitatum tuum ad dona ac beneficia quæ in te ſunt; quod ea non ſint tua ſed Dei: ſed ad id quod tuum eſt, & tunc rectè iudicabis, quantus vel potiùs quàm vilis sis. Sic autem id efficies: Cogita tempus quod te anteceſſit: & continuò deprehendes te ab æterno nihil prorsùs fuiſſe: nihilquè etiam te feciſſe, nequè facere potuiſse, ut vitam aut quamcumquè rem aliam conſequereris. Si deinde cogitas tempus, quò aliquid eſſe cœpiſti, intelliges pariter te hoc ex Dei ſolius pura dilectione, benignitatequè accepiſſe: quia ipſe & creavit te & vitam tibi dedit, quam & ipſe ſolus in te conſervat; & cuncta quæ habes, ſcis ac poſſides. Itaquè nè minimam quidem occaſionem in teipſo in-

venies, unde putes te aliquid eſſe, aut pro aliquo præ cæteris habendum.

Iam quod attinet ad ſtatum tuum gratiæ & virtutes ad benè operandum tibi datas: ſi natura tua omnî divinô auxiliô privetur nunquid quidquam boni per ſe operari poterit? Si prætereà verteris cogitatum tuum ad multa tua opera mala & peccata, atquè ad alia peiora quæ indubiè perpetraſſes, nisi Dominus Deus noſter dexterâ ſuæ Divinæ gratiæ te cuſtodiviſſet, impediviſſet, abſtraxiſſet, cognoſces facilè, impietatem tuam: tùm propter longitudinem temporis, quô eidem immerſus fuiſti, tùm ob multitudinem iniquorum factorum, pravarumquè affectionum tuarum; tam grandem eſſe,

u

ut nequè numerari, nequè verbis exprimi poſſit; & ita quasi alter Lucifer infernalis iam sis, aut certè ſieri potueris. Quamobrem niſi velis eſſe fur aut ſacrilegus, qui Domino Deo ſua bona furetur, ſibiquè attribuat; ſed cupis omninò eſſe ac haberi is qui revera in te ipſo es; iure debes teipſum de die in diem ac ſemper deteriorem æſtimare.

Attende tamen diligenter, hanc agnitionem confeſsionemquè tuæ propriæ vilitatis coniunctam eſſe debere cum iuſtitia: alioqui tibi plus noceret, quàm prodeſſet. Nam ſi in tali agnitione tui-ipſius ſuperaveris aliquem, qui ob ſuam cæcitatem ſe putet aliquid eſſe, ac pro tali ab alijs haberi cupiat: indequè velis; ut homines te habeant pro aliquo, quem tu pri-

mùm perdidiſti, & longè deterior es illo. Propterea ut agnitio vilitatis, malitiæquè tuæ vera ſit, tequè Deo acceptabilem reddat, non ſolùm tu teipſum vilem ac impium agnoſces, ſed & talem te geres atquè tractabis: & ab alijs pro tali haberi, tractariquè desiderabis.

Et ſi quandoquè contingat, ut propter aliquod bonum opus, quod Dominus Deus per te dignatus eſt operari, bonus habearis, ameris, lauderis; cautus eſto, nec te patiaris à prædicta agnitione veriſſimæ vilitatis tuæ ullatenus abduci: ſed convertas te in corde tuo ad Dominum Deum, & dic: *Domine Deus meus, nè permittas, ut in mentem mihi veniat, furari tuam Divinam bonitatem.* Deinde vertas te ad illum

qui

qui te laudavit, & dic intra teipſum. *Quid iſte me bonum æſtimat, cum revera nemo bonus ſit, niſi ſolus Deus meus:* Hæc ſi feceris, verè Deo reddis quod ipsius eſt, & te ad maiorem gratiam accipiendam diſponis.

CAPUT XX.

Vt in pugna ſpirituali nunquam nobis blandiamur de hoſtibus devictis; ſed ſolitas noſtras exercitationes ſubinde iteremus, velut adhuc eſſemus tyrones in hac ſpirituali palæſtra.

Dilecte fili, præter universa hactenus à me tibi dicta, unius adhuc te admonere debeo: nempe: ne tibi perſvadeas umquam, te paſſionum tuarum aliquam peni-

penitùs ſuperâſſe; quòd longo fortaſſe tempore, nullum illius motum in te ſenſeris. Sed ſubinde renova tuas ſolitas exercitationes ſpirituales tanquam tyro, ſeu parvulus modò natus ad pugnam, qui in ea ſe ante hac numquam exercuit.

Quod quidem tunc maximè faciendum eſt, quando perfectionem eam, ad quam nos Deus vocavit, ſectari volumus. Quoniam tam copioſa ac ſublimis ea eſt, ut numquam dicere poſſimus, quod vel prima ſaltem initia ad eandem in nobis poſuerimus, prætérquam quod nonnumquam vitium, ex deceptione latentis ſuperbiæ nobis virtus eſſe videatur.

Caput XXI.

De Sancta Oratione.

Dilecte fili, hactenùs, iuvante Deo audivimus ac didicimus de diffidentia suipsius, de confidentia in Deo, & de exercitatione. Quæ media tria nobis necessaria sunt ad consequendam victoriam adversùs passiones ac motus inordinatos sensualitatis nostræ. Sequitur nunc quartum medium eò necessarium, sancta oratio: quæ inter cætera optimum ac efficacissimum est, ad obtinendum à benigna, largaquè manu Dei quodcumquè bonum. Vt autem oratio tua grata & efficax sit: has ferè conditiones seu proprietates habebit sibi iunctas.

Pri-

Prima: ut in corde tuo ſemper ardeat ſingulare desiderium, Domino Deo tuo ita ſerviendi ut ipsi quàm maximè placuerit.

Secunda, ut ſit in te vera ac conſtans fides, Dominum Deum daturum omnia, quæ ad ipsius cultum, & ſalutem tibi ſint neceſſaria.

Tertia, ut ad S. orationem non aliò propositô accedas, quàm ut Dei, non tua voluntas impleatur, idquè tam in petendo, quàm in impetrando. Videlicet: nè te ad orandum quidquam aliud moveat, quàm quòd Deus velit; ut ores: neúe ob aliam cauſam cupias exaudiri, quâm quòd ita placitum ſit apud Deum. Breviter: totum tuum propositum erit, ut petas voluntatem tuam conformari cum volun-

luntate Dei: & nequaquam tentes voluntatem Dei flectere secundùm voluntatem tuam.

Quarta, ut oratio tua semper iuncta sit cum cæteris supradictis spiritualibns exercitijs, ita; ut nullum sine altero suscipias. Tametsi enim diu, multumquè Deum pro consequenda aliqua virtute ores, & nullam exercitationem pro eadem comparanda adhibeas; nihil aliud agis, quàm quòd Deum tentas, & nihil impetras. Postquam autem oraveris ad Deum, mox excita in te spem vivam atquè constantem in ipsum, quòd ex ineffabili dilectione sua tibi petitam gratiam seu donum, aut aliud eò præstantius, vel utrumquè simul daturus sit, Et quamquam tam diu fortasse differat dare,

dare, ut putes te nihil impetraturum: tamen hanc ſpem conſtanter in te retine: nec umquam orationem, aut exercitationem, aut fiduciam tuam propterea intermitte,

Quinetiam ſi tibi videatur, quòd Deus te ab oratione repellat: nihilominus te ipſum magis magiſquè ante conſpectum eius humilia; ſimulquè fidem ac ſpem in ipſum in te adauge & conforta. Nam quo frequentiùs, etiam in vehementi huius modi repulſa, ac manifeſta quaſi reprobatione orationis tuæ, reſtiteris, ſpemquè conſtantem conceperis; hoc quoquè gratius obſequium præſtabis Deo. Sed & ſemper gratias ages Deo, atquè non minùs ſapientem, prudentem, benignum: amantemquè tui; ipſum iudica-

iudicabis, quando te ab ipſo non exauditum arbitraris, atquè cùm obtines quod petiſti. Itaquè ſemper eſto conſtanti animô ac lætô quodcumquè tibi eveniat bonum aut malum: humiliterquè te infallibili ſapientiæ, providentiæquè divinæ ſubmitte.

CAPUT XXII.

De ſenſibili devotione, & contraria ariditate ac dereliĉtione fidelis animæ.

SEnsibilis devotio quandoquè oritur à naturali inclinatione ad eam; quandoquè à diabolo, alias ex Deo. A quo autem horum potiſſimùm proveniat, ex fructibus eius cognoſcendum eſt. Si enim inde non permoveris

ad vitæ tuæ emendationem; meritò dubitabis an ex diabolo, an verò ex naturali tua inclinatione orta sit? & quo maiorem ea in te ſvavitatem conciliat, hoc amplior erit dubitandi ratio undènam orta eſt.

Cùm ergò ſentis animum tuum ſpirituali dulcedine repleri: nè diſputes: unde profecta ſit? ſed nec eidem inhæreas, ac nullatenus ab agnitione propriæ tuæ vilitatis deſiſtas: ſed cor tuum ab omni eo cui adhæreſcit, vehementi ſpiritu abſtrahas: nihilquè aliud desideres unquam niſi ſolum Deum, eiuſquè, divinum beneplacitum. Ita fiet: ut momentaneæ iſtæ dulcedines te non decipiant, & si vel à naturali inclinatione, aut à diabolo ortæ sint, vertantur tibi in gratiam,

am, utilitatemq; non parvam afferant.

Ariditas quoquè seu desolatio animæ oritur aut ex naturali defectu noſtro, aut à diabolo, aut à Deo. Et à diabolo quidem immittitur, ut animam reddat tepidam frigidamquè, & á ſpiritualibus exercitijs, abſtractam, ad quærenda terrena solatia abducat. Ex nobis ipsis oritur, aut propter peccatorum admiſsorum metum, aut ob tædium ſpiritualium exercitiorum. Denique immittitur à Deo, ut per eam nos excitet ad maiorem diligentiam in ſpiritualibus exercitijs, & à curis atque negotijs, quæ non aut ad ipſummet Deum, aut ad ea, quæ nos in ipſum dirigunt, referantur, abſterreat: Indeque nos sibi arctius uniat, pariterq; inſtruat, nec in

ſpiri-

ſpiritualibus quidem gaudijs si eveniunt; quieſcendum, nequè ea appetenda, ſed ex ſolo nos ipsius beneplacito pendere, vivereque debere, ſicut ille qui dixit. *Dominus dedit, Dominus abſtulit; sicut Domino placuit, ita factum eſt.*

Cum ſenſeris ergo huiuſmodi ariditatem animi tui, excita mentem tuam ad diſquiſitionem cauſæ, unde ea eveniat? Cognitâ cauſâ, adhibe prædicta arma, & pugna adverſùs eam: non tamen eô propoſitô, ut ſensibilem illam gratiam denuò recuperes ſed: ut abs te removeas quidquid oculis Divinæ Maieſtatis diſplicet.

Adhæc: ſedulò cures, nè in ariditate iſta animæ tuæ, ſolita tua exercitia pietatis intermittas, ſed maiori etiam dili-

gen-

gentiâ profequi contendas. Et quamquam tibi videaris fruſtra laborare, tamen animô tranquillô ac prompô bibas hunc calicem deſolationis tuæ. Si etiam is uſquè adeò craſſis fæcibus turbatæ mentis permixtus ſit, ut quò te omninò vertas, planè ignores: nihilominus alacriter perſevera ſolitarius atquè deſertus ſub Cruce Sanctâ; nec quære gaudium exterius, tametsi tibi à toto mundo, vel quacumquè creatura offeratur. Celare enim debes hanc crucem tuam omnes homines, præterquam tuum Patrem ſpiritualem, cui eam fideliter detegas; non tamen; ut ab eo aliquod impetres ſolatium, ſed: ut te doceat, quid in hac tua ariditate facias iuxta beneplacitum Dei.

Porrò nec sacrâ Communio-
ne, nec oratione nequè aliô quo-
cumquè spirituali exercitiô hac
intentione utaris, ut in adver-
sitatibus tuis aliquam mitiga-
tionem aut consolationem ac-
cipias: sed dumtaxat eò, ut ro-
bur spiritûs à Deo accipias, ut
crucem tuam hanc patienter su-
stinere possis. Etsi quandoquè ob
mentis turbationem aut distra-
ctionem, non poteris commodè
intellectu tuo uti ad meditatio-
nes: tantum habeas ac conser-
ves in te voluntatem bonam id
faciendi: & adhibe superiùs nota-
tas iaculatorias oratiunculas, seu
repentinas elevationes mentis
in Deum.

Utilius tamen tibi est, hanc
crucem aridæ mentis cum hu-
militate & multa patientia suf-

ferre. Quidquid enim feceris aut ſuſtinueris pro honore Dei, optima apud ipſum oratio eſt. Sed & in hoc verè devotus eris; quoniam vera devotio nihil eſt aliud, quàm cor promptum Chriſtum Dominum noſtrum, impoſita humeris noſtris ſancta cruce, ſequendi quocumquè & quacumquè viâ voluerit: ita; ut Deum ſolùm habeat pro Deo: & quandoquè Deo, propter Deum renuntiet.

Si ergo homines, præſertim religioſi & mulieres, ſuam in vita ſpirituali ac pia devotione profectum, iuxta hanc regulam (& non iuxta ſenſibilem devotionem in qua propè omne ſtudium ponunt) examinarent; haud dubiè non tam ingrati, ſine omni utilitate abuterentur ſen-

sibili devotione ac dulcedine, quam Deus ipsis propterea largitus eſt, ut maiori zelô deinceps ſe dederent ſuæ Divinæ voluntati, qui tantummodo propter ſalutem noſtram operatus eſt universa.

Quamobrem plurimi ſeipſos decipiunt, qui cùm ab impuris abominabilibuſquè cogitationibus obruuntur, protinùs pusillanimes fiunt graviterquè sibi timent, tamquàm à Deo derelicti: arbitrantes impoſſibile eſſe, ut Deus cum ſuo ſpiritu in mente sic turbata & obnubilata habitet, Atquè in his cogitationibus ſemet ita involvunt, ut paulatim in gravem ſui ipſorum diſplicentiam, ac quandam velut deſperationem incidant, Quod cum intra ſe deprehendunt; con-

feſtim

festim ad solitas accurrunt exercitationes, ut quietam mentem recuperent. Sed nesciunt se in hoc esse ingratos Deo, qui huiusmodi turbationes in ipsis ideò fieri permisit, ut ad agnitionem propriæ vilitatis permoverentur: indequè ut miseræ, fragiles, desolatæ creaturæ, ad ipsum gloriosissimum Dominum Deum, Conditorem suum ardentiùs, diligentiusquè confugerent.

Itaque, fili, in huiusmodi adversitate constitutus, hoc solum facito: meditare de tua ipsius vilitate, in eaquè meditatione te ipsum humilia, tuosquè pravos affectus intimè considera. Hos namquè Deus in te esse, permisit, ut dignosceres quàm proclivis ex teipso sis ad omne genus vitiorum: quodquè sine Di-

vina custodia, auxilio, defensione, continuè ijsdem profundiùs immergaris.

Deinde quoquè apud te ipsum concipe spem bonam ac fiduciam in Dominum Deum tuum; eò quod videas ac sentias, ipsum solùm permisisse te labi in hanc gravem adversitatem, ut occasionem acciperes ad ipsum per humilem invocationem, orationemquè appropinquandi. Propterea & ipsi mox gratias agito pro huiusmodi perturbationibus: habeasquè pro certo, pravas quasquè cogitationes citiùs depelli mansveta patientia, quàm solicitô studiò eas repellendi.

CA-

CAPUT XXIII.

De gratiarum actione.

UNiversa quæ facimus bona, à Deo proveniunt, & ipsius sunt: Idcircò & ipsi soli gratias agere debemus pro omnibus spiritualibus exercitijs, & pro obtenta victoria contra hostes nostros: quemadmodum quoquè pro reliquis beneficijs omnibus, quæ aut nobis solis benignè contulit, aut sunt nobis cum alijs communia.

Ut autem & hoc legitimè præstare possis, memineris præcipuam causam, cur Omnipotens Deus sua nobis dona benignè conferat, hanc esse; ut ipsi piè, rectè ac dignè agamus gratias. Cumquè is ipse Dominus Deus noster in beneficiorum omnium

largitione, priùs ac potiùs ſuum ſpectet honorem: deinde utilitatem noſtram; idcircò & tu in omnibus acceptis beneficijs agnoſces primò ipſius Dei Omnipotentiam, & immenſam bonitatem, quæ in cunctis eius beneficijs gloriosè relucent.

Dein meditare nihil in te eſſe dignum tantis Dei beneficijs: ſed tua omnia eſſe ingratitudinem, miſeriam, extremamquè vilitatem. Tandem ergo exhibe te obedientem ſuæ Divinæ voluntati, & ſtude implere, quæ per iſta beneficia Deus abs te poſtulat: videlicet; ut ipſum præcipuè ames, ipſiquè diligentiùs ſervias, & te totum liberè offeras ac dedas: ſicut iam pleniùs docebo.

CAPUT XXIV.

De perfecta suijpsius oblatione.

POst gratiarum actionem pro beneficijs acceptis statim prorumpit anima in dulcem illum affectum Davidis: *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?* Ut ergo quadamtenus satisfacere possis, offerendo Deo tuo totum id quod es, habes, aut potes, idquè ex integra, plenissimaquè voluntate, & efficaci actu interioris hominis.

Consideràra primò profunda attentione magnitudinem, & Maiestatem Dei tui (ab hac enim consideratione pendet perfecta tuijpsius oblatio) & invenies magnitudini eius deberi reverentiam, & timorem; Bonitati verò

amorem; Misericordiæ autem eius spem, & fiduciam; atque ita de reliquis eius pefectionibus, & attributis: Et congratulaberis eidem Deo tuo, quòd sit id quod est, nimirum optimus, maximus, sapientissimus, sanctissimus, omnipotens, infinitus, quodquè omnia habeat quæ habet; compluresſquè actus amorosæ huius complacentiæ intus in corde tuo multiplicabis.

Deinde, profundissimâ reverentiâ flectes genuà cordis tui, totumquè corpus inclinabis Deo tuo, ipsum adorans, & tamquam supremum Dominum agnoscens omnium creaturarum; Specialiùs autem considera, quia totum quod es per naturam, & per gratiam, ipsius est proprium: quoniam ipse solus totum hoc tibi con-

conceſſit, & ſolus hoc in te conſeruat; hinc enim ſemper te debitorem agnoſces, quantumvis magna ipſi offeras: ſiquidem nihil poteris illi dare, quod non ſit ipſius & ab ipſo priùs tibi donatum; cuius dominium non poteſt amittere, etiam tum, cùm in te tranſtulerit.

Tertiò. Ab illa cogitatione accede ſtatim ad oblationem, & hilariter, ac reverenter trade in manus Dei tui quidquid habes aut potes ipſi offerre; omnia ſcilicet quæ ipſe tibi priùs dedit, atquè ita teipſum reſtitues Deo tuo in perpetuam ſervitutem, ut de te ſtatuat quidquid voluerit, ſive in tempore, ſive in æternitate. Nec ſolùm generatim offeres Deo tuo radicem, ac principium omnium cogitationum, lo-

quutionum, & actionum tuarum: Sed sigillatim eas omnes (quas ratione tui statûs exercere teneris) offeres in honorem & gloriam sanctissimi Nominis eius.

Ultimò unies, & coniunges hanc tuipsius, rerumquè tuarum oblationem cum meritis dulcissimi Sponsi animæ tuæ JESU Christi, ut ab ipso valorem & pretium accipiat, quoniam à te ipso solo nullum habere possunt. Consummabis igitur oblationem tuam, simul cum teipso offerens æterno Patri merita unigeniti Filij eius, omnesquè labores, quos exantlavit ab ipso præsepi usque ad Crucem. Omnia enim quæ ille egit & passus est, tuæ sunt opes, tuæ divitiæ, quas ille moriens testamentô suô tibi reliquit tamquam hæredi meritorum suorum.

rum. Memineris autem hæc omnia non pro teipſo dumtaxat offerre: Sed etiam pro univerſa Eccleſia, & membris illius: ſic enim acceptabilior erit Deo oblatio tua charitatis incenſo ſociata.

Similiter cum ieiunia, orationes, aliaque opera bona Deo offerre volueris; conſidera primùm quòd Filius Dei, iſta opera tua una cum ſuis antea obtulerit Deo, & ſic utraque conjunxerit atquè univerit: quamobrem & tu eadem ſic offeras ac dones cæleſti Patri. Inde namquè intelliges oblationes tuas è purò ac ſincero corde proficiſci. Et ſi tempore tribulationis huiuſmodi oblationes feceris; perfacilè omnem anguſtiam, dolorem, miſeriam atquè pericula ſuperabis, & Dei voluntatem rectiſſimè implebis.

Si verò Christi Domini nostri opera cælesti Patri suo pro delictis tuis offerre volueris, sic te geres. Principio aliquantulum considera peccata tua, & ubi cognoveris te cælestis Patris iram per teipsum sedare eiusquè iustitiæ satisfacere non posse; accurre ad vitam, pafsionem & mortem Christi Domini nostri & unum aliquod ex istis, vitæ aut passionis meditare. Videlicet, quomodo ipse ieiunaverit, aut oraverit; aut sanguinem fuderit; tunc intelliges quomodo ipsemet Christus, tale opus, seu dolorem suum pro peccatis tuis, ad reconciliandum Deum tibi, obtulerit, dicens; *O mi cæleleſtis Pater, iam plenè satisfacio tuæ Divinæ iustitiæ pro peccatis huius servi tui N. & oro tuam Divinissimam Maiesta-*

tem

tem ut parcas ei, & assumas eum in consortium Electorum tuorum. In hac autem meditatione etiam & tu offeras cælesti Patri istam oblationem unigeniti Filij eius ipsumquè pro te & alijs hominibus ora, ut propter oblationem hanc ac Nominis sui gloriam benigné tibi & alijs condonet peccata vestra. Eandem spiritualem exercitationem utiliter facere poteris in quolibet opere ac mysterio, quod Christus Dominus noster in hac vita operatus est.

CAPUT XXV

De petitione gratiæ.

POstquam æterno Patri obtuleris pretiosissimum thesaurum sangvinis, & meritorum

Christi: confidenter poteris ab ipso postulare, quæcumquè fuerint necessaria: sed ut hoc decentiùs præstes.

Primò excita in teipso fiduciam ex recordatione summorum beneficiorum quæ à liberali manu Dei accepisti. Nihil enim maiorem fiduciam præstat nova beneficia impetrandi, quàm illius immensæ recordatio liberalitatis, quâ Deus in necessitatibus præteritis tibi succurrerit: ab ista autem fiducia pendet tota petitionis tuæ efficacia, & sine ea nihil potest à Deo obtineri.

Secundò: Cura diligenter ut hanc fiduciam summa comitetur humilitas; ita ut paucitati, & parvitati meritorum tuorum diffidas. benignitati autem, & liberalitati Dei meritisquè dulcissi-

mi Sponsi tui Christi magnanimiter innitaris. Nec tamen præ humilitatis specie fias pusillanimis & formidolosus, nec grandia beneficia à Deo postulare metuas: quamvis enim æquum sit miseriam tuam agnoscere, & quàm parùm aut nihil merearis: non est tamen desperandum de Divina bonitate, nec tenuiter aut viliter de eius largitate sentiendum; non est despondendus animus, quia si parum merearis, tanto meliorem occasionem adeptus es multa petendi: dona enim Dei non fundantur in tuis meritis, sed in meritis Christi, quæ sunt infiniti valoris & dignitatis.

Tertiò conare petitionem tuam crebris, fervorosisquè desiderijs sociare: nempe, ut ardenter

desideres obtinere quod petis: quoniam enim à pientiſsimo Patre quæ tibi neceſſaria ſunt, poſtulas, quiquè non ſolùm iubet ut petas magna, ſed etiam iraſcitur si non petas, & pollicetur daturum ſe quæcumquè petieris: non deſint tibi flammigera desideria obtinendi ea; quæ à tam liberali Patre poſtulas. Plerumquè enim ideo non obtinemus quod petimus, quia non magnoperè deſideramus obtinere: ſed petimus ſolùm tepida voluntate, quia ratio & fides dictat eſſe neceſſaria quæ petimus, non quia multum cupiamus ea à Deo accipere. Cuius rei cauſa eſt, quia affectum voluntatis in terrenis figentes, quæ in ellectu contemnimus, voluntate magni facimus: atquè ita; licet iudicemus, animum eſſe ad

ad altiora elevandum, non tamen cupimus ab eis ſeparari. Quod ſi illud vehementer & veraciter, ac ex animo desideraremus, ſtatim petitiones noſtræ effectum ſortirentur.

Tandem curandum tibi eſt, nè petitioni tuæ desit: 1. affectus charitatis erga proximos: non enim ſufficere tibi debet quòd pro teipſo ferventer petas, ſed erga alios omnes affectum obtinendi Divinam gratiam extende. 2. non deſit perſeverantia, ſolet enim Deus differre, & prolongare petitionis noſtræ adimpletionem; ad maiorem utilitatem noſtram, utquè in nobis creſcant magisquè ferveant ſancta desideria sicut in Chananæa, & vidua Evangelica contigit. 3. non desit reſignatio propriæ vo-

luntatis, quatenus ita desideria cordis tui Deo repræsentes, ut magis in eis Divinæ voluntatis, quàm tuæ beneplacitum expectes sicut Christus in horto petijt, non ut fieret voluntas sua sed æterni Patris sui.

CAUTELÆ QUÆDAM.

I. Non permittas intellectum curiosè considerationes altas, aut delicatas prosequi; sed eatenùs solùm discursu ejus utere, quatenùs sufficiat ad inflammandam voluntatem, piosquè in ea affectus, & bona proposita excitanda. Ideoquè ex omni consideratione affectum elice, ex omni affectu sanctum aliquod propositum determinatè, & particulariter educito

ducito; ut ſcilicet, hoc vel illud eo die in honorem Dei facias, hoc vel illud vitium emendes, in hac vel illa re teipſum mortifices. Hic enim omnis fructus eſt orationis.

2. Peracta Oratione, paulisper teipſum examina, quomodo te inter orandum geſſeris & ſi benè, gratias agas Deo, ſin negligenter, proponas emendare, & notes cauſam cur malè ſucceſſerit, ut ab ea in poſterum caveas.

3. Ut omnia hactenus tradita, ſtudioſiſſimè mediteris. Per diligentem enim meditationem, & continuam exercitationem, magnum robur ſpiritûs tibi certò conciliabis ad ſuperandos, profligandoſquè cunctos hoſtes tuos.

Unuſquiſque ergo apud ſe

ipſum

ipſum ſtatuat, ſe propoſita hactenus arma in manus ſumere, contraquè hoſtes ſuos ſtrenuè, viriliter conſtanterquè dimicare velle. Pugna enim hæc eiuſmodi eſt, ut nullus hominum eam poſſit ſubterfugere, ſed ſingulis quibusquè omninò pugnandum sit. Qui enim non pugnat, hic perpetuò victus, mortuuſquè iacebit, quicumquè fuerit.

Sed nec ulla ſpes eſt Pacis, quamdiu nobis cum his hoſtibus negotia ſunt: & quidem omnium maximè nocent his, qui cum eis pacificè vivere, & quaſdam velut inducias paciſci voluerint. Tu ergo eos, quantumlibet potentes, & truculenti fuerint, nè timeas: quia omnis eorum potentia, ac impetus, eſt in manibus ſupremi Ducis mili-

tiæ Chriſti Domini noſtri, propter quem tu pugnam hanc ſubiſti. Ob idquè nemo in hac pugna ſuperatur, niſi ſponte ſua voluerit.

Nec te terreat, aut puſillanimem reddat, quòd Dominus Deus tuus propter quem pugnam hanc ingreſſus es, ſuum auxilium ad vincendum hoſtem, non numquam diutiùs differat. Certiſſimè enim tibi perſvadere debes, ipſum Deum, ob ſummam bonitatem, & omnipotentiam ſuam, omnia, quæ nobis ſuis militibus in quibuſcumquè rebus, negotiiſquè eveniunt; præſertim incommoda, adverſaquè in noſtram utilitatem dirigere, & ut in optatiſſimum finem exeant, benignè providere.

Hæc meditatio generabit in

te

te cor excelsum, ac constans ad pugnam. Proindequè etiamsi victoria, nonnumquam sequatur tardiùs, aut diutiùs differatur; credas firmiter, id propterea fieri, ut latens intra te superbia excludatur, utquè humilis fias, ac maneas: Vel: ut in virtutibus continuè magis, magisquè proficias, & miles tandem exercitatus reddaris. Nam per varias, continuasquè pugnas homo exercetur, multum què proficit in arte pugnandi: aut saltem obtinet aliud quoddam bonum, quod Deus in utilitatem eius benignè, sapienterquè aliquandiu occultat.

Propterea, dilecte fili, alacri, & heroicô animô ingredere hanc pugnam; nè sis ingratus Domino Deo tuo, qui tantoperè di-

lexit te, ut ſeipſum propter te, in mortem tradiderit. Et attende diligenter ad omnem voluntatem, omniaquè mandata ipsius, ut & omnes ad unum hoſtes tuos penitùs extirpes, atquè profliges. Quamdiu enim unicum ex ipſis vivere ſines, erit tibi feſtuca in oculo, & in latere lancea, quæ te à glorioſa victoria ſemper impedient.

4. Si in examine aliquando invenias non ita multa fuiſse errata tua, ut inde ad dolorem, aut pudorem movearis: totum hoc acceptum feras Divinæ miſericordiæ, non tuæ diligentiæ, aut virtuti; & revoces ad memoriam anteactæ vitæ, peccata; & cogites aliorum in ſæculo lapſus, quibûs multò fædiùs, lapſus fuiſses, nisi DEUS te divinâ gra-

tiâ suâ ultra omne meritum tuum, imò cum multis demeritis tuis prævenifset.

FINIS.

ER-

ERRATA SIC CORRIGE.

F. 1. v. 3. pro ly: perfectonis *lege* perfectionis. v. 4. pro ly: upiti *lege* uniri

F. 5. v. pro ly: Communinione. *lege*: Communione. v. 16. pro ly: comendata *leg*: commendata.

F. 10. v. 4. pro ly: affectumq; *leg*: affectuumq;

F. 12. v. 15. pro ly: nenlectis. *leg*: neglectis.

F. 13. v. 8. pro ly mortificotione *leg*: mortificatione.

F. 19. v. 17. pro ly: ab hostibus *leg*: de hostibus.

F. 26. v. 18. pro ly: pıo *leg*: pio.

F.

F. 30. v. ult pro ly: feciendum. *leg:* faciendum.

F. 32. v. 19. pro ly: aliorum. *leg:* aliarum.

F. 45. v. 4. pro ly: sesualitas *leg:* sensualitas. v. 20. pro ly: sesualitatis *leg:* sensualitatis.

F. 96. v. 5. pro ly: expecta dum. *leg:* expectandum.

F. 133. v. 15. pro ly: suam *leg:* suum.

REIMPRIMATUR.

Datum Cracoviæ in Palatio Episcopali *Die* 5. *Martii* Annô 1780.

JOSEPHUS
OLECHOWSKI
ARCHIDIACONUS Cathedralis Cracoviensis, AUDITOR & JUDEX GENERALIS.
mpp.

JNDEX CAPITUM.

Pagina.

CA-

CAPUT IV. *De exercitatione: & primùm de intellectu, & quomodo ab ignorantia & curiositate custodiendus sit?* 36.

CAPUT V. *De Voluntate: dequé fine in quem omnes actiones nostras debemus dirigere.* - - - - - - - - 36.

CAPUT VI. *De duplici voluntate in homine: & earum continua inter se pugna.* 43.

CAPUT VII. *De pugna contra affectus sensualitatis: deq; interiori exercitatione voluntatis ad comparandas virtutes.* - - - - - - - - 49.

CA-

Ca-

Vuset.

Abissinus inca
ril de terra

Numer

Komeinda dnia 22 Marca 1844 r.

Przewielebny Xięże Przeorze Dobrodzieju!

Komein dnia 22 Marca 844 r.

Przewielebny Xięże Przeorze Dobrodzieju!

Pom